

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

DRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštne č. uradu štev. 13.633.

Deklaracijska debata.

Po proslavi desetletnice majske deklaracije smo na vse zadnje doživeli še deklaracijsko debato. Gotovi krogi — kdo bi jih ne poznal in uganil — smatrajo namreč za silno veliko delo, če kolikor sploh mogoče zmanjšajo pomen majniške deklaracije in če jo označijo kot samo habsburško deklaracijo in kot prevvaro, kakor piše slavna »Delavska politika« v Mariboru.

Ko vsi ti gospodje zmanjšujejo pomen majske deklaracije, pa seveda ne pozabijo poudariti, kako so bili oni vse drugače bi že leta 1914, takoj ob izbruhu vojne že tedaj borili proti onemu odstanku, ki govori o habsburškem okvirju. Iskreno obžalujemo, da so se vsi ti junaki našli šele sedaj, deset let po deklaraciji. Kako vse lepše in kako vse zanosnejše bi bilo, če bi že leta 1914, ako ob izbruhu vojne videli te junake, kako rušijo Avstrijo in kako ustvarjajo slovensko revolucijo! Toda žal ni bilo tedaj nikjer najti niti enega takega junaka.

Pač pa vemo, da je bila takoj v začetku vojne pri gospodu deželnemu predsedniku Schwarzu zelo ponižna deputacija, ki je prosila za pardon za slovensko cija, ki da bo pisalo patriotsko. In časopisje, ki da bo pisalo patriotsko. In dejansko so tudi izhajali v Ljubljani med vojno liberalni in klerikalni časopisi, gotovo ne zato, ker so bili brez avstrijskega patriotizma. Res ne vemo, komu v čast naj zato bo, če zopet pred vsem svetom razpravljamo o onih žalostnih dneh.

V resnici obupno žalostni dnevi so bili tedaj in na Dunaju so kar strmeli, ko so prejeli razne ovadbe iz naših krajev. In kar je se najbolj žalostno, so bile skoraj vse te ovadbe plod le najbolj grde nevoščljivosti in konkurenčne zavisti, le izjemoma pa so imele strankarsko ozadje. Ne liberalci in ne klerikalci se ne morejo sklicevati na te denunciacije, ker bile so sramota nas vseh, vsega slovenskega naroda.

Kakor pa so bili denuncianti in avstrijski jakanti v vseh taborih, tako pa so bili tudi jugoslovanski dobrovoljci iz vseh vrst strank. V Celovcu je bila na primer čisto klerikalna slovenska družba, ki je bila vsaj tako nacionalno zanesljiva, ko bila najbolj narodna v Ljubljani. Narobe pa je moral tudi v marsikateri liberalni družbi človek paziti na svoje besede.

Tisto hvalisanje, da so samo na eni strani sami angelji, je vedno navadna laž, ker dobri ljudje so prav tako v vseh strankah, kakor so slabi v vsed družbah. Dober značaj ni privilegij nobene stranke, ravno tako pa tudi ne nacionalna požrtvovalnost. Zato pa je tudi že skrajni čas, da se enkrat za vselej neha ono neumno deljenje ljudi, da so na eni strani sami angliji, na drugi pa sami hudiči.

Sicer pa je treba povedati tudi to, da imajo pravico delati očitke zaradi medvojne ponašanja samo dobrovoljci. Samo tisti, ki je storil vso dolžnost, ima pravico, da vpraša bližnjega, kako je on storil svojo. Mnogo, zelo mnogo pa bi vedeli povedati dobrovoljci žalostnega o marsikaterih, ki se danes tako zelo postavljajo s svojim jugoslovenstvom. Kako silno težko je bilo spraviti nekatere iz ujetniških taborov, kako nesprejemljiva je bila za večino misel, da vodi pot v svobodo le preko prebega čez fronto. Saj ni res, da je bil greh tvegati ta prebeg, in vsaj oni, ki hočejo biti danes vzor patriotov bi to smeli razumeti.

Žalostno poglavje je naše medvojno življenje in prav nobena stranka, prav noben list nima vzroka, da bi se na to dobo oziral s ponosom. Nekaj svetlih trenutkov je bilo in med najlepšimi so bili podvigi naših dobrovoljcev in njih hero-

Skupščina bo razpuščena.

Beograd, 2. junija. Kralj odpušča iz Niša v spremstvu predsednika vlade Velje Vukičevića v Piro in od tod v Južno Srbijo. Zatrjujejo, da bo v tem času prišlo do definitivnega razčiščenja vpraša-

nja o razpustu Narodne skupščine in razpisu novih volitev. Po kakih dveh ali treh dneh se povrne kralj v Beograd, kjer bo podpisal ukaz o razpustu skupščine in o volilni vladi.

Pred velikimi in potrebnimi izpremembami v zunanjem ministrstvu.

Beograd, 2. junija. V ministrstvu zunanjih zadev se pripravlja veliko diplomatsko razporejanje, po katerem bo več sedanjih predstavnikov v inozemstvu razrešenih svoje službe. Na važnejša mesta bodo postavljeni sposobnejši in resnejši diplomati. Ta ukaz bo podpisan v teku tega tedna in bo stopil takoj v veljavo.

V Beogradu se še vedno mudi naš poslanik v Tirani Jeftić, ki čaka na instrukcije ministra zunanjih poslov. Kakor se doznava, bo prišlo na položaj poslanikov v inozemstvu sedem novih diplomatov, ki sedaj niso v službi, a hkrati bo več diplomatov odpuščenih ali pa vpokojenih.

Odkritje spomenika Sindjeliću v Nišu.

Beograd, 2. junija. Včeraj je bila v Nišu redka svečanost. Odkrit je bil spomenik Stevanu Sindjeliću. Vse mesto je bilo okrašeno z zastavami in vse trgovine so bile zaprte. Ze zgodaj jutraj je prišla v mesto množica ljudstva.

Okrog 8. so prišli minister za vojsko in mornarico general Hadžić, predsednik vlade Velja Vukičević, predsednik skupščine Marko Trifković, poveljnik armije Terzić in več narodnih poslancev. Tudi češkoslovaški poslanik Šeba in bivši predsednik vlade Uzunović sta se udeležila te slavnosti. Ob 8. je obšel general Hadžić častno četo.

Ob 9. so strelji iz topov najavili prihod dvornega voza, ki se je pripeljal točno ob 9. na postajo. Ko je kralj izstopil, je podal roko Velji Vukičeviću in poveljniku mesta, a potem je obšel častno četo. Nato je sedel v avtomobil z Veljo Vukičevićem in se peljal skoz špalir ljudske množice izven mesta na kraj proslave. Na poti so na tej in oni strani stali vojaki in šolski otroci.

Ob 9. in četrt je prispel kralj v Cele Kulo, kjer je šel v notranjost in se nato napotil v smeri proti Kamenici. Na celi poti je pozdravljala kralja množica ljudstva. Ob 9.50 je prispel kralj na Čegar, tu ga je pričakovalo mnogo ljudstva in je godba intonirala narodno himno. Spomenik je postavljen na mestu, kjer ga je zgradil kralj Milan leta 1886. Spomenik je visok nad 15 m in je izdelan v obliki kule in v bizantinskem slogu.

Ko je izvršil vladika Dositej posvetitev in blagoslovljenje spomenika, je pozdravil kralja. Kralj je nato položil srebrni venec na spomenik. Vence so položili tudi predsednik vlade, predsednik skupščine, češkoslovaški poslanik in razna društva. General Ranković je imel govor o borbi od l. 1804—1809. Nato je obšel kralj špalir meščanov in zastopnikov korporacij in se je dalje časa zadržal s posamezniki v razgovoru.

Po končani svečanosti se je vrnil kralj v Niš, kjer je bil skupen obed.

DIREKTA POGAJANJA Z ITALIJO SO SE PRICELA.

Beograd, 2. junija. V ministrstvu zunanjih poslov se doznava, da so se že pričela pogajanja med Rimom in Beogradom. Trdi se, da je imel prvi poskus za zblizanje diplomatskih zastopnikov v Rimu uspeh, za katerim se je stremelo in da se bodo ta pogajanja v najkrajšem času razširila tudi na ministra zunanjih poslov. Smatra se, da se bodo pogajanja izvršila povoljno za obe interesirani stranki, ker to zahtevajo zlasti gospodarski, finančni in trgovinski razlogi.

Za sedaj vodi naš poslanik v Rimu Rankić pogajanja po navodilih, ki jih dobiva iz Beograda. Smatrajo, da bodo ti posli rešeni v najkrajšem času.

PRVI DEMOKRATSKI VELIKI ŽUPANI ZE IMENOVANI.

Beograd, 2. junija. Za osiškega velikega župana je postavljen dr. Ivan Frančić, advokat v Dolnjem Miholju. Za velikega župana v Vukovaru je postavljen dosedanji veliki župan v Karlovcu Zdravković. Na njegovo mesto pride sušaški

izem v Dobruždi in potem: majniška deklaracija.

Da, svetel trenutek je bila ta majniška deklaracija, ker je zopet vrnila narodu vero v vstajenje. Novo navdušenje je šlo tedaj v srca naroda in vse je spoznalo, da se pričinja novo življenje.

Če se niso uresničile vse nade o novem življenju, pa niso brez krivde tudi oni, ki se danes postavljajo in se šopi-

mešni načelnik Juraj Kučić. Potemtakem dobe demokrati na Hrvatskem in v Slavoniji dve mesti velikih županov.

NAŠA PROTESTNA NOTA ALBANIJ.

Beograd, 2. junija. Včeraj je izročil odpravnik poslov našega poslanstva v Tirani protestno noto albanski vladi zaradi aretacije Drag. Juraškovića. V političnih krogih smatrajo, da bo naša vlada zahtevala zadoščenja od albanske vlade, ker ona nima nikakih dokazov za obremenitev Juraškovića. V splošnem se sodi v političnih krogih, da je aretacija Juraškovića inscenirana po italijanski vladi. Ako hoče živeti Albanija v normalnih odnosih z nami, mora dati radi svojega prenatrženega koraka z aretacijo Juraškovića, Jugoslaviji popolno zadoščenje.

POGAJANJA Z GRŠKO OBNOVLJENA.

Beograd, 2. junija. Po vesteh, ki jih prinašajo nekateri listi, so se zopet začela pogajanja med jugoslovansko in grško delegacijo v Atenah. Trde, da sedaj razpravljajo o načelnih vprašanjih.

rijo, ki pa še danes, kakor med vojno niso mogli nikjer pokazati niti one širokogrudnosti in niti one požrtvovalnosti, ki edino omogočajo, da pride široko narodno gibanje v vsej sili do veljave.

Ozkogrudnost je bila vedno narodu v nesrečo, deklaracijska debata pa ima vse znake ozkogrudnosti in najbolj žalostnega stereotipnega strankarskega frazerstva.

Angleško-ruski konflikt.

NI ŠE VOJNE NEVARNOSTI.

Berlin, 2. junija. Evropska politična javnost polaga veliko važnost na sovjetsko diplomatsko konferenco, ki se bo vršila v prihodnjih dneh. V ruskih političnih krogih se govori, da o vojaškem spopadu sovjetske Rusije z Anglijo zaenkrat še ne more biti govora.

SOVJETI IZGNALI IZ RUSIJE ANGLEŠKE DRŽAVLJANE.

Riga, 2. junija. Iz Moskve javljajo, da je sovjetska vlada sklenila, da izžene iz teritorija sovjetske Unije vse angleške državljane. Norveško poslanstvo v Moskvi je, kakor se doznava po poročilih, že začelo z registracijo angleških državljanov. — V moskovskih političnih krogih pričakujejo, da pride do zaostrovanja med Rusijo in Anglijo, zlasti sedaj, ko je angleško brodovje priplulo v Baltsko morje.

EGIPTSKA VLADA SE UDALA BRITANSKIM ZAHTEVAM.

Kairo, 2. junija. »United Press« javlja, da je egiptovska vlada po celodnevem posvetovanju sklenila, da bo ugodila zahtevam angleške vlade, ki zahteva, da mora lord Lloyd ostati vrhovni zapovednik v Egiptu. S tem je opasnost nesporazuma odpravljena. — Po vsem Egiptu vlada veliko nerazpoloženje napram Angležem.

ITALIJANSKI LISTI POROČAJO O SPOPADU V ALBANIJI.

Rim, 2. junija. »Giornale d' Italia« javlja, da se je v noči na 27. maja izvršil napad na albansko mejno stražo. Napad se je baže vodil od jugoslovanskih oblasti v Gusinju. Borba med napadalci — komitaši in albansko mejno stražo je trajala do jutra. Dosedaj se še ne ve, koliko izgub imajo komitaši, ker so le-ti odnesli s seboj vse ranjene in mrtve komitaše.

RAZDOR MED VOJVODINSKIMI RADICALCI.

Beograd, 2. junija. Zaradi razdora v organizacijah HSS v Vojvodini, ki se vedno bolj širi, je bilo sklenjeno, da odideta v nedeljo v Subotico Stjepan in Pavle Radić. Njuna naloga naj bi bila, da pomirita pristaje in vzpostavita red v organizacijah, o čemur pa v političnih krogih zelo dvomijo.

TRGOVINSKA POGAJANJA S POLJSKO

Beograd, 2. maja. Poučeni krogi trde, da vodi naša država pogajanja s Poljsko o sklenitvi nekih prijateljskih konvencij in o vprašanju svobodne cone v Splitu za Poljsko. To vprašanje naj bi bilo v najkrajšem času rešeno tem bolj, ker so se strokovnjaki izjavili za to, da naj postane Split svobodna luka. »f

POSL. STEPANOVIĆ, PRISTAŠ MAKSIMOVIĆA, IZKLJUČEN IZ RADIKALNE ORGANIZACIJE.

Beograd, 2. junija. Sinoči je dobil radikalni klub telegram, s katerim mu javlja Krajevna organizacija radikalne stranke v Knjaževcu, da je bil na njeni zadnji odborovi seji izključen iz stranke z 28:2 glasovom g. Milan Stepanović, narodni poslanec. Sklep seje krajevene organizacije je bil poslan tudi okrožnemu odboru in glavnemu odboru stranke v Beogradu. Motivirali so izključenje Stepanovića s tem, ker baže dela razdor v stranki. — Kakor znano je Milan Stepanović v sporu s Krsto Miletićem, ali se je ta spor nekako izravnal. Stepanović je odločen pristaš Bože Maksimovića.

„Pobratimija dr. Ravniharja s klerikalci.“

Pod tem naslovom poroča »Jutro«, da je bil sklenjen, kakor piše »Politika«, med klerikalci in dr. Ravniharjem volivni pakt.

Vest »Politike« je seveda čisto netočna, ampak zato dobrodošla »Jutru«, da more zopet enkrat udariti po dr. Ravniharju.

Na »Jutrovo« žalost pa je ta udarec le udarec po vodi, kakor kaže popravek, ki ga je poslal dr. Ravnihar »Politiki« in ki se glasi:

Uredništvu »Politike«, Beograd.

Podpisani prosim uljudno, da izvolite popraviti vest, da sem na seji mestnega odbora NRS v Ljubljani poročal, da so

klerikalci ponudili slovenskim radikalom volivni sporazum in sicer na ta način, da bo skupni kandidat v Ljubljani dr. Ravnihar, v volivnem okrožju Ljubljana — Novo mesto pa dr. Niko Županič ter da odpotuje deputacije radikalov v Beograd v to svrhu, da se doseže pri glavnem odboru NRS odobritev volivnega sporazuma.

Res je marveč, da na seji mestnega odbora kaj takega nisem poročal, to tem manj, ker ni resnica, da bi bila SLS slovenskim radikalom ponudila kak volilni sporazum.

Z odličnim spoštovanjem

Dr. Vl. Ravnihar.

Katoliška orientacija fašizma.

Pod naslovom »Katoliška duša v fašizmu« je objavljen v reviji »Echi e commenti« članek, ki je nad vse zanimiv za najnovejši duševni preobrat italijanskega fašizma. Članek se glasi:

Mussolinijev pomočnik v vodstvu stranke, Njegova ekscelenca Turati je govoril na zemljoradniškem zboru v Sieni in naglašal, da je bistvena vsebina fašizma v katolicizmu. Ob tej priliki je še dejal: Kam nas bo vodila še naša žepa po lepoti, dobroti in sili? Šli bomo tja, kamor nam zapove iti naš zapovednik. Kajti mi vemo, da bo naš duh zmagal, če bo nas vodil naš voditelj. Naš duh zahteva moč in pravico ter priznava na svetu ne samo znak Rima, temveč tudi večno civilizacijo.

Ne gre torej le za željo, da zopet zavzame prestiž Rima, temveč gre za našo težnjo za zmago večne in univerzalne duše katolicizma, ki »upravlja fašistovsko revolucijo že od l. 1922.

Fašizem je plod mučeništva in žrtev onih 600.000 naših junakov, ki so poginili, ko Oni, ki je trpel na križu za vse človeštvo.

V imenu vseh svojih mrtvih je fašizem osvobodil Italijo od materijelnih in moralnih nepravil, ki so jih naši deželi nanесли liberalizem, framazonstvo in demokracija.

Fašistovska duša obstoji, ker je ustvarjena iz mučeništva, iz ljubezni; ona je neumrjoča, ker je rimsko-katoliška.

Ekscelenca Turati uči vse strankine člane, kako mora vsak fašist biti pripravljen, da žrtvuje življenje, ker življenje samo po sebi ni nobena dobrina, temveč samo sredstvo, s katerim more-

mo osvojiti vse dobrine. Toda vsako osvajanje zahteva: akcijo, nevarnost in žrtve. Slava najčistejšega fašizma ni dosegljiva, če drži kdo roke prekrizane ali če čaka, da pride v amfiteater in nato na ministrsko stolico.

Samo oni ljudje so vredni sedanjosti, ki so pripravljeni vsak hip žrtvovati lastno življenje v ognju vsakdanje borbe za Največje Dobro. Zato se oni, ki se gibljejo v blatu živalskega materializma, ne morejo približati našim visokim ciljem. Te more doseči samo tisti, ki sledi primeru Kristusa.

Brez tega duševnega preobrata ni ljudskega napredka. Fašizem pa je s svojo revolucijo prinesel v sedanjo italijansko generacijo tak preobrat. Zato nas čaka sedaj, fašisti, polje akcije in boja.

Mislimo, da se še ni zlepa kdo tako predrzno izrazil o katolicizmu, kakor »Njegova ekscelenca gospod Turati«, ko je govoril o katoliški duši fašizma. In zato tudi navajamo te blasfemične besede fašistovskega generalnega tajnika le v ilustracijo, do kakšnih gorostasnosti se more povzpeli fašistovska fantazija.

Požigi hiš, mučenje in pobijanje ljudi, pa — Kristusov primer. Bilo bi v resnici smešno, če ne bi bilo tako zelo ogabno.

Ali pa morda misli g. Turati, da bo nova »katoliška« duša fašizma dala fašistom možnost, da prično oznanjati nove »križarske vojne« preko Balkana v sveto deželo?

Fašisti so v resnici tako zmešani, da bi bili sposobni celo za take gorostasne misli.

Madžarska revanšna politika.

Če je bila madžarska politika še pred nedavnim časom navidezno precej korektna in se je le neoficierno govorilo o potrebi revizije Trianonske pogodbe, je danes madžarska politika odkrito revanšna in namera revizije Trianonske pogodbe se več ne prikriva.

Madžarski magnati pač mislijo, da je prišla za nje izredno ugodna konjunktura in da je prišel čas, ko bodo mogli uresničiti vsaj del svojih sanj. Na eni strani se pri tem opirajo madžarski magnati na Italijo, na drugi strani pa upajo na pomoč Vel. Britanije, ki je sedaj v najodločnejšem boju s sovjeti in ki bi zato mogla rabiti tudi madžarsko pomoč. Govori se namreč, da hoče Vel. Britanija oborožiti Vranglovce, ki bi se organizirali za pohod proti sovjetom na Madžarskem. Baron Wrangel, ki je te dni prišel v Budimpešto, je bil od madžarske vlade sprejet z vsemi častmi, ker pač madžarska vlada upa, da bo Wrangel najboljša vez med Vel. Britanijo in Madžarsko ter znatno še poboljšal že itak dobre odnose med obema državama.

Italija bo varovala Madžarsko pred Malo antanto, dočim bo Vel. Britanija ščitila Madžarsko pred veliko antanto. Tak je račun madžarskih magnatov, ki ga madžarski listi tudi odkrito izpovedujejo.

Beograjska »Politika« je namreč očitala Madžarom, da hočejo doseči revizijo Trianonske pogodbe in na ta očitek odgovarja zadnji »Pester Lloyd«. List pravi, da je velikanska zmota, če misli kdo, da ni vse madžarsko ljudstvo o nujni potrebi revizije Trianonske pogodbe ravno tako prepričano ko grof Bethlen. Celotno mednarodno podlagi stoječi socialni demokratje so z vso odločnostjo izjavili, da smatrajo Trianonski dogovor za nevzdržen. V vsej Madžarski ni niti enega, ki bi se hotel sprijazniti s Tria-

nonsko pogodbo. Ta volja Madžarske po reviziji mirovne pogodbe pa je čisto v skladu z miroljubno politiko Madžarske, ker nihče na Madžarskem ne misli na to, da bi s silo izpremenil mirovne pogodbe.

Kakor se iz zadnjega zatrdila vidi, se madžarski politiki vendarle še ne čutijo tako močne, da bi si upali odkrito propagirati tudi revanšno politiko. Vendar pa je jasno, da je v njej jedro vse madžarske današnje politike in da bodo Madžari nemudoma tudi pričeli z njenim praktičnim izvajanjem, kakor hitro bi razmere to dopustile. Nada vseh vodilnih madžarskih politikov je danes v tem, da bo Mussolini take razmere ustvaril.

Delovni sloji in vsi, ki so od današnje vladne večine samo neusmiljeno izkoriščani, pa imajo malo drugačno mnenje. In ti krogi smatrajo za mnogo važnejše, da se rešijo domače tiranije, kakor pa da zaženejo Madžarsko v nad vse riskantno vojno. Vsled silnega terorja ti krogi seveda ne morejo odkrito povedati svojega mišljenja, vendar pa tudi ne prikrivajo, da niso zadovoljni z madžarsko ofiциelno politiko.

V tem oziru je zelo značilen govor socialno demokratskega poslanca Györkija v parlamentu. Najprej se je v svojem govoru bavil z madžarsko notranjo politiko, nato pa je pričel govoriti o zunanjih.

Dejal je, da je aktivistična politika, ki jo je Bethlen v svojem govoru v Zala-Egerszegu tako pompozno napovedal, že stara stvar. Že pred daljšim časom je skušal Bethlen doseči, da bi se orientiral v zmislu približanja k Poljski, kar pa se mu ni posrečilo, ker se je Poljska naslonila na Malo antanto. Nato je sledil znani govor Horthyja v Mohacsu, kjer je bila ponujena prijateljska roka Jugo-

slaviji. Ker ni na to prišel noben odgovor, se je Bethlen orientiral v italijanskem zmislu. Sklenjena je bila z Italijo pogodba, ki naj bi predvsem urenila reško vprašanje. Posebnost te pogodbe pa je, da ravno o Reki nima niti besede. Splošno nazivajo na Madžarskem vse sosednje države za roparske, Italijo pa proslavljajo, pa čeprav je Italija ugrabila Madžarski Reko.

Svoj govor je zaključil Györki z izjavo, da bi mogla biti madžarska socialna demokratska stranka za pogodbo z Italijo le tedaj, če bi Italija vrnila Madžarski Reko.

Tako je socialno demokratski politik prekosil z dobro premišljeno politiko celotno madžarske revanšne politike in čeprav ni mogel preprečiti ratifikacije pogodbe z Italijo, je pa z zahtevo po vrnitvi Reke vsaj poslabšal dobre odnose z Madžarsko.

Revanšna politika Madžarske bo seveda kljub temu še nadalje cvetela, vendar pa ne more postati sedajna, dokler vlada na Madžarskem sedanjí teror in nezadovoljstvo delovnega ljudstva. In to dejstvo bi morala izkoristiti naša politika.

Politične vesti.

— Direktna pogajanja z Italijo. Italijanski tisk piše te dni zelo mnogo o delovanju beograjskega poslanika Bodrera, ki je imel številne konference z Marinkovičem. Po mnenju tržaških listov pomenijo te konference že pričetek direktnih pogajanj med Rimom in Beogradom. Fašistovski »Popolo d'Italia« pa naglašajo, da v zadnjem času jugoslovanski listi ne napadajo več Italije zaradi Tiranskega pakta in da priznavajo (?), da Italija ni imela s Tiranskim paktom nobenih agresivnih namenov. Zato pravi list, da se je šele sedaj razčistila situacija in da obstoji sedaj možnost, da pride do direktnih pogajanj med Rimom in Beogradom.

— Naši odnosi z Bolgarsko se zboljšujejo. V Beogradu se mudi že več dni predsednik bolgarskega novinarskega združenja in bivši minister Kasazov. Kasazov je imel že več razgovorov z vodilnimi našimi politikmi, tako z dr. Ninčevićem, dr. Lazo Markovićem, ministrom dr. Spahom in drugimi. Vsi ti razgovori so dokazali, da je povsodi najboljše razpoloženje za zblizanje z Bolgarsko.

— Kralj Ferdinand za koncentracijsko vladu. Politična situacija se je v Rumuniji vsled kraljeve želje, da se ustvari koncentracijska vlada, čez noč spremenila. Na kraljevo intervencijo so se tudi v resnici takoj pričela pogajanja za ustvaritev koncentracijske vlade. Ta pogajanja pa so po povratku notranjega ministra Goga bila prekinjena, ker je Goga prepričal Averesco, da je koncentracijska vlada nepotrebna. Vsi listi, ki so drugi dan poročali o koncentracijski vladi, so bili zaplenjeni in so morali prirediti novo izdajo, v kateri so manjkale notranje politične vesti. Vladni list »Intrepida« pa je objavil članek, v katerem pravi, da želi koncentracijsko vladu samo Bratianova liberalna stranka. Ta je namreč vedno za koncentracijsko vladu, kadar je v opoziciji, kadar pa je na vladi, noče o njej niti slišati. Tudi drugi vladni organ »Politica« se izjavlja proti koncentracijski vladi in demantira vest, da bi na merodajnem mestu (na dvoru, op. ured.) želeli tako vladu. — Temu nasprotno pa trde v liberalnih krogih, da je kralj dejansko izrekel željo, da se ustanovi koncentracijska vlada, ker bi samo taka bila kos vsem težkim nalogam, ki jih ima danes rešiti Rumunija.

— Egiptska vstaja — delo Italije? »Westminster Gazette« pojasnjuje v uvodniku, zakaj je poslala velkobritanska vlada križarke v Egipt. Predzgodovina tega spora je v zvezi z diplomatskim korakom italijanske vlade, ki je Londonu sporočila, da bi bila pripravljena sprejeti protektorat nad Egiptom, če angleška vlada iz kateregakoli vzroka ne bi mogla nastopiti proti ekstremnim elementom v Egiptu. Ta korak je storil Mussolini vsled tega, ker mu je ob priliki konflikta zaradi Tiranskega pakta namignil Chamberlain, da bi mogla Italija dobiti gotove koncesije ob Sredozemskem morju, če bi opustila svoje albanske aspiracije. Nato je zahteval Mussolini nič manj ko protektorat nad Egiptom. Chamberlain je seveda to predrzno zahtevo gladko odklonil in izjavil, da Vel. Britanija ni več zainteresirana na balkanskem konfliktu. List poroča dalje, da je izven vsakega dvoma, da je Italija inspirirala egiptovsko gibanje in ga tudi vodila. — Tako imajo Angleži krasno priliko, da se prepričajo o vrednosti italijanske pomoči in o neverjetnem apetitu g. Mussolinija. Upamo, da so egiptovski dogodki sedaj precej ohladili angleško italofilstvo.

— Izključitev Trockega in Vujičevića. Sovjetski tiskovni urad poroča ofiциelno: Plenum komunistične internacionale je na svoji zadnji seji sprejel celo vrsto resolucij, ki se tičejo zlasti bližnje vojne nevarnosti, kitajske revolucije in delovanja opozicije v komunistični stranki. Z ozirom na kandidaturu Trockega v izvršilni odbor in članstva Srba Vujičevića v izvršilnem odboru je bila sprejeta resolucija, ki ugotavlja, da se nujna načela in nujno ponašanje nezdružljiva s članstvom v izvršilnem odboru, kjer je vsako nadaljevanje opozicije najstrožje prepovedano. Zato se pooblašča predsedstvo izvršilnega odbora komunistične internacionale, da oba izključi, če bi še nadaljevala s svojo opozicijo. Končno pozivlja resolucija izvršilni odbor komunistične stranke, da naredi odločne korake v varstvo komunistične stranke proti Trockemu in Zi-

novjevu. — Plenum komunistične internacionale je nadalje sprejel resolucijo, v kateri pozivlja vse potlačene narode sveta, da dejansko podpirajo kitajsko revolucijo in sovjetsko unijo. Prelom angleško-ruskih odnosov da je »signal največje vojne nevarnosti«.

— Težak poraz Čangleolina. Iz Londona poročajo: Po dospelih vesteh iz Pekinga so doživele čete maršala Čangleolina težak poraz. Provinca Honan sicer še ni za Čangleolina popolnoma izgubljena, toda njegove zavznike je Čangkajšek pri Anvaju uničujoče potolkel. Čangleolinove čete se umikajo proti Sučau, ki ga bo Čangkajšek v prihodnjih dneh sigurno osvojil. Tudi računajo s tem, da bodo južne čete zasedle vso provinco Santung. Vse čete severne armade so na umiku proti Žolti reki. Vsled prodiranja nacionalističnih čet je sklenil angleški general Duncan, da sledi japonskemu primeru in pošlje angleške čete na sever Kitajske. Tako odide drugi bataljon Bordovega polka v Tšentin. Razven angleških in japonskih čet odidejo v severno Kitajsko tudi ameriške čete. Japonski poslanik v Pekingu, ki je hotel oditi v domovino, je vsled kritičnega položaja severnih čet svoje potovanje odložil.

— Pred razkolom v nemškem centru? Dr. Z. kancelar Marx je pisal dr. Wirthu pismo, v katerem zahteva pojasnilo zaradi njegove ostre obsodbe koalicije, v kateri se nahaja centrum. Dr. Wirth je nato odgovoril, da je v opoziciji proti sedanjí koalíciji in da se bo še nadalje boril proti njej, ker pomeni ona nevarnost za svobodo. Na shodu v Königsbergu pa je dejal dr. Wirth, da se hoče proti njemu pričeti zaradi njegovih izjav strankarski proces. Njega to ne more motiti in postal bo še bolj jaseh. Ni res, da bi bila vera v nevarnosti, kakor govore nekateri, temveč v nevarnosti je le reakcija. V nevarnosti bi pa bila tudi nemška svoboda, če bi opustili boj proti sedanjí vladni koalíciji. — Dr. Wirth je nato napovedal, da bo pri volitvah nastopil tudi samostojno, ker smatra za svojo dolžnost, da okrepi levo krilo v stranki.

— Pred sklicanjem izrednega zasedanja poljskega sejma. Večina poljskih parlamentarnih strank resno razpravlja o sklicanju izrednega zasedanja sejma. Zlasti desničarske stranke zahtevajo, da sejm dela in imajo že pripravljeno petico s potrebnim številom podpisov poslancev, da se sejm skliče. Petico so hoteli tudi že oddati, a so to nameroma opustili, ker so pričakovali, da bo vlada sama sklicala sejm. V zadnjem času so se glede sklicanja sejma pridružili desničarjem tudi socialisti in zato je verjetno, da bo moral predsednik v kratkem vendarle sklicati sejm k izrednem zasedanju.

— Komunisti in varšavske volitve. Pri občinskih volitvah je volivna komisija razveljavila 67.000 komunističnih glasov, ker so bili oddani za nepostavne kandidatne liste. Komunisti so vsled tega naravno silno ogorčeni in se nameravajo pritožiti na najvišje sodišče z zahtevo, da se volitve razveljavijo in razpišejo nove. Njih zahteva pa ne bo prodrla, ker je bilo od 120 komunističnih kandidatov 87 takih, ki so bili sodnijsko kaznovani, pri čemur pa se na politične delikte sploh ni oziralo.

— Turčija si more pomagati sama. Na svečan način je bila otvorjena v torko nova, 380 kilometrov dolga železnica Angora—Kefaria. Otvoritev se je izvršila v navzočnosti Kemal paše, ki je imel ob tej priliki pomenben političen govor. Kemal je dejal, da je nova železnica najboljši odgovor vsem tistim, ki so dejali, da je Turčija od vojne tako izmučena, da more napredovati le s tujo pomočjo. Turčija si nasprotno more pomagati z lastno silo in nova železnica to dokazuje.

Kratke vesti.

Sovjetska vlada razpisuje notranje posojilo v znesku 200 milijonov rubljev. Posojilo se bo obrestovalo po 12 odstotkov in bo amortizirano v 10 letih. Visoke obresti dokazujejo, da je sovjetska vlada v težki denarni zadregi in da je njen kredit silno slab.

30 madžarskih žurnalstov je prišlo na Reko, kjer bodo imeli konferenco z italijanskim finančnim ministrom Volpijem.

Japonska vlada je sporočila rumunski vladi, da bo takoj ratificirala besarabsko konvencijo, ko dospe rumunski poslanik v Tokio.

Primo de Rivera je izjavil, da bo v kratkem sklicana ustavotvorna skupščina, da izvede revizijo ustave.

Včeraj je bila v Grčiji slovesno proglašena od parlamenta sprejeta nova ustava Grčije.

Bolgarsko sobranje je sklicano k rednemu sestanku za dan 15. junija.

Na Rumunskem je prišlo v občini Maradin zaradi agrarne reforme do težkega spopada med kmeti in vojsko. Sedem vojakov in več kmetov je bilo težko ranjenih.

Vojaška evakuacija Saarskega ozemlja bo 12. junija končana in potem bo sestavljena železniška varšvena straža.

Sokolstvo.

BRATJE!

Na binkoštni ponedeljek 6. t. m. ob 4. uri popoldne razvije bratsko društvo »Sokol I.« svoj društveni prapor.

Vabimo Vas, da se udeležite tega slavlja, ki bo spojeno z društvenim javnim telovadnim nastopom na Taboru, v čim največjim številu.

Zbirališče članstva v kroju pred Narodnim domom ob 3. uri, od koder odkorakamo točno ob pol 4. uri na Tabor.

Zdravo!

Odbor Ljubljanskega Sokola.

O izenačenju davkov.*

Prevrat nam je prinesel marsikaj novega in predvojne časa s sedanjim niti primerjati ne moremo; zlasti je zakonodaja javno upravo povsem spremenila. Poleg dobrih stvari, smo dobili tudi nekaj specialitet, in specialiteta posebne vrste je označba in pojem: **izenačenje davkov**, prav tako kakor je posebnost našega časa izraz **Nemška Avstrija**, ko drugojezične sploh nimamo.

Pa ostanimo pri izrazu izenačenja davkov in ga pretehtajmo. Najprej moramo določiti kaj beseda izenačenje pomeni? Na to nam najbolje odgovori matematik, ki izenačuje **sorodne stvari**, a nikakor ne različnih: 5 jabolk, 7 hrušk, 10 koles, 15 stolov ne moreš izenačevati. Tako tudi davkov ne moremo izenačiti, ker je vsak davek količina zase: vzrastel je iz posebnih razmer, v posebni deželi, med posebnim ljudstvom in mora imeti svoj lasten ustroj. V Slovenijo ne spada davek o pomorskem plovstvu, ker je ta gospodarska panoga pri nas malenkostnega pomena in tudi, če bi si tak zakon ustvarili, bi bil kratak in priprost ter bi ga nikakor ne bilo mogoče enačiti ali izenačevati z enakim zakonom pomorske dežele. A recimo da bi ga hoteli izenačevati, kako naj bi to storili? Ako postavimo visoke tarife, primerne za velik promet pomorskih dežel, ki zadržijo vrh dežel in skromnim obrežjem; ako bi zakon prilagajali skromnim razmeram, bi zgubili dohodke, ki jih nam more dati bogato, prometno obrežje; ako bi ga v pravem pomenu izenačili, dali torej obojim enake določbe, tarife, globe, tedaj bi vsvarili skrupulato: za enega preveč, za drugega premalo. To smo videli že v stari Avstriji pri državni užitini; prikrojena je bila razmeram s tovarniško uvoženimi žgalcinami, a pri nas smo imeli navadne kmečke kotle. Bog ne dal, da bi bila fin. kontrola strogo izvajala zakon: strogo odpečatovala, strogo zapечатovala. Stotinja finančarjev bi bila noč in dan na poti in delo, in stroški? Pomagali so si tako, da so kmetije nosili naznanila v bližnjo trafiko! Ne dosledno, a večinoma!

* Objavljamo ta članek, ker vsebuje popolnoma nov vpogled na stvar, o kateri se stalno govori. Daje zato pobudo za marsikako novo misel in zato ga objavljamo, pa čeprav se v vsem z izvajanjem čislane avtor ne strinjamo. Toda diskusija je podlaga napredka. — Ured.

Isto je veljalo za druge primere pri drugih davkih, kjer je uradništvo iz lastne prakse prikrojilo davek razmeram dotične dežele. A to je bilo mogoče v državi, kjer je bila skupna uprava z zgodovinsko preteklostjo. Pri nas pa hočejo dandanes **izenačiti avstrijski kataster s srbskim**, ki ga sploh imeli niso, ga nočejo in bo zenačen kataster nalašč z velikanskimi stroški prilagoden povsem neprimernim razmeram. Kajti, kakor v par letih ne moreš v Macedoniji ustvariti modernega prometa s stotine km železnic in industrije z ducati tovarn, tako v dobi za **izenačenje določeni ne moreš brezkatastroški deželi** čez noč vsiliti modernega katastra. Tako delo bi bilo milijonsko zapravljjanje, brezkoristno usiljevanje, z ničevim davčnim učinkom in bi trajalo uvajanje toliko let, da bi med tem mogel upeljati nov, razmeram primeren, cenejši in boljši zakon. In to ker smo povedali, velja v primeru med dvema upravama celotama: staro Avstrijo s 450 let starim katastrom in komaj našim razmeram pridobljeno Macedonijo.

A kaj porečeš ob prisiljenem izenačevanju? **razredarine, zemljarine, pridobnine** itd. iz zakonov Avstrije, Ogrske, Hrvatske, stare avstrijske Hercege-Bosne, turške Macedonije, predvojne Srbije in Nikitove Črne gore? Dovolj mi primeru: iz sedem vrst vin narejeno vino je — **brozga** (brez zamere!), iz sedem različnih oblik sestavljena uniforma je — **strašilo** (brez zamere!) in iz sedem vrst zakonov izenačen zakon je delo, ki ga letos po dolgih desetih letih še niso izvršili in ga dobro nikoli ne bodo izvršili, pač pa bi bili nove zakone, prikrojene novim razmeram, novemu teritoriju in novemu gospodarstvu ob sodelovanju praktičnega, v pisarnah upeljane uradništva že **davno dovoljno in — s primernimi stroški** dokončali ter za ljudstvo in državo povojno upeljali. Kar velja **morda** za druge zakone **pogojno**, ne velja za davčne nikoli!

Izraz: izenačenje davkov je v poprevratni dobi v naglici stvorjena skovanka, večjega pomena pa drago in zamudno delo nima in nikoli ne bo imelo!

N. N.

* Pač pa bi bilo primerno izenačiti — draginjo: svojčas je bilo dovoljeno 5% (pet) čistega dohodka, a dandanes — 25% (dvajset pet)!

Egiptске politične razmere.

Ker je sedaj vsled konflikta med Londonom in Egiptom egiptovski vprašanje zopet aktualno, objavljamo članek znanega češkega orientologa Alojza Musila.

Na spomladi l. 1926 ima Egipt koalicijsko vlado, ki jo tvorijo tri, zelo nenaklopo močne stranke: vafdisti, liberalci in nacionalci. Vafdisti ali pristaši delegacije, ki sledi svojemu predsedniku Saadu paši Zaglul, imajo v parlamentu večino. Kljub temu pa niso sestavili lastne vlade, temveč skupno z mnogo slabejšimi liberalci in nacionalisti. To so storili zategadelj, da ustvarijo enotno fronto egiptovskega naroda in da bolje zastopajo njegove interese. V opoziciji so le maloštevilni itihadisti, ki sicer v svojih listih delo vlade kritizirajo, v parlamentu pa navadno molče.

Na čelo prve koalicijske vlade je prišel Adli paša Jeten, pravičaren politik in osebni prijatelj Zaglul paše. Po žalostnih izkušnjah iz l. 1924 so prišli vsi

egiptovski politiki do prepričanja, da ne morejo izsiliti uresničenja nacionalnih idealov egiptovskega naroda in da je zato čas, da se posvete notranjim egiptovskim zadevam in tako pripravljajo tla za svoboden in neodvisen Egipt. Vsi predlogi vlade v parlamentu in vsi ukrepi njenih organov zunaj na deželi so imeli zato samo to namero, da izboljšajo kulturni in gospodarski položaj egiptovskega naroda. Na polju ljudske prosvete, poljedelstva in prometa je bilo tekom zadnjega pol leta več doseženo, ko preje v celem stoletju. Pa tudi tu je naletela vlada na težave, ki so v zvezi z zunanjim položajem Egipta.

Izhajajoča s pravičnega stališča, da je mogoče čut dolžnosti v narodu dvigniti le, če se narod udeležuje samoupravnega dela, je vlada Adli paše skušala izvesti avtonomijo vasi in okrajev. Temu pa so se uprli angleški uradniki, ker so se bali, da bi mogla postati samouprava najboljša šola za politično

mišljenje. Adli paša, ki se je na vse načine trudil, da ohrani dobre odnose z Vel. Britanijo, je dal izdelati zakonski načrt, ki je kolikor mogoče ugodil angleškim željam. Načrt pa je parlament odklonil in zahteval uvedbo avtonomije v vasi in okraje — torej ravno to, kar je visoki komisar odklonil.

Egiptovski parlament spoznava, da se sedanja egiptovska armada z ono iz leta 1882 ne da niti primerjati in zato želi, da jo poveča in moderno oprepi. To nalogo naj bi izvedel vrhovni komandant armade, to je Sirdar. Od l. 1882 pa je na čelu egiptovske armade britanski oficir, ki seveda nima prav nobenega interesa, da bi povečal njeno bojno sposobnost. Temu naj bi bilo pomagano na ta način, da bi egiptovska vlada predlagala kralju primerne oficirja, ki bi ga ta imenoval za vrhovnega poveljnika. Tudi ta predlog ni bil sprejet od visokega komisarja, ki je pač vedel, da bi egiptovska vlada skoraj gotovo predlagala nebritanskega oficirja in da bi njen ugoden Kirdar branil egiptovske, ne ga britanskih interesov.

Koncem leta 1924 je morala egiptov-

PROGRAM ŽELEZNICARSKEGA KONGRESA.

Dne 3. junija 1927 ob 9. uri se odpravi v hotelu Tivoli II. kongres saveza, na katerem se bo razpravljalo v prvi vrsti o zboljšanju položaja železničarjev, socialne zakonodaje, kolicijski svobodi ter se bo posvetilo glavno pažnjo vprašanju komercializacije železnic. Enako se bo z ozirom na odpravo stanovanjskega zakona razpravljalo tudi o akciji za zgradbo železničarskih st. novcev.

Dne 4. junija 1927 se vrši istotam III. redna balkanska konferenca transportnih organizacij balkanskih držav. Obeh prireditelj se udeležijo poleg delegatov saveza iz cele države tudi delegati vseh delavskih zbornic ter strokovnih organizacij, ki so v sklopu »Ujedinjenega radniškega sindikalnega saveza Jugoslavije«. Poleg tega se udeležijo tudi delegati iz inozemstva in sicer od Internacionalne transportne federacije v Amsterdamu njen glavni tajnik Edo Fimmen, od bolgarske železniške organizacije Makariev in Izaiet, od grške železniške organizacije Hadjiprodrom in Sonanides, od poljske železniške organizacije Maxamin, od rumunske mornarske organizacije Balineanu, od avstrijske železniške organizacije Weigl in poleg tega več zastopnikov železničarjev iz Avstrije ter delegatov delavske zbornice iz Karoške.

STAREŠINSKA ZVEZA BIVŠIH ČLANOV JUGOSL. AKAD. DRUŠTVA »TRIGLAV« V MARIBORU.

Dne 15. maja je imela Starešinska zveza »Triglava« v Laškem pri Celju svoj redni letni občni zbor. Na ta občni zbor niso prišli samo starešine, temveč prišlo je tudi okoli 60 mladih aktivnih Triglavčanov. Občni zbor je potekel v družabnem oziru zelo animirano posebno po tem, ko je triglavanska družina prisostvovala otvoritvi zdraviliškega doma v Laškem.

Vendar pa nas bolj zanima druga in važnejša stran tega občnega zbora. Iz poročil posameznih funkcionarjev starešinske zveze je bilo razvidno, da vrši starešinska zveza eminentno važno nalogo, da podpira svoj visokoškolski naraščaj, kateri je bil samo v letu 1926 in 1927 deležen podpore blizu 20.000 Din. Starešinska zveza se zaveda, da je treba nadaljevati tradicije »Triglava« in da je zato treba dati aktivnim triglavanom moralne in gnotne pomoči. Pri tem je treba pripomniti,

ska vlada sprejeti obveznost, da nastavi po raznih ministrstvih britanske uradnike, katerih navodila mora izvajati. Na ta način vodijo angleški uradniki notranje, justično, vojno in zunanje ministristvo skoraj popolnoma. Ostala pa le deloma. Pogodbe s temi uradniki bi se morale sedaj obnoviti. Temu pa nasprotuje egiptovski parlament iz patriotičnih in finančnih vzrokov. Britanski visoki komisar pa vztraja na obnovi pogodb, ker noče dopustiti, da bi se zmanjšal britanski vpliv v Egiptu.

Ministrski predsednik Adli paša ima številne in vplivne prijatelje v Londonu in zato je upal, da se mu bo z njih pomočjo posrečilo, te in slične težkoče premagati in nadaljevati svoje delo za napredek egiptovskega naroda. Njegove nade pa so se izjalovile in zato je postal kralju svojo demisijo. Ta je bila sprejeta in s sestavo nove vlade je bil poverjen Sarvat paša, tovariš in prijatelj tako Adli paše ko Zaglul paše. Kolicija ostane in Sarvat bo skušal, da doseže to, kar je hotel doseči Adli paša: kulturn in gospodarski dvig egiptovskega naroda.

da je največ smisla za težnje našega mladega visokoškolskega dijaštva pri starejših članih starešinske zveze, medtem ko mlajši povojni člani starešine ne kažejo toliko zanimanja. V lanskem letu je umrlo 16 odličnih članov starešinske zveze, ki so podpirali starešinsko zvezo vsestransko. Njih izgubo pogoša Starešinske zveze zelo, to tembolj, ker ni videti tej izgubi primerne prirastke na mlajših članih. Povojni »Triglavi« je dal že precejšno število starešin, ki so danes v različnih položajih širom cele Jugoslavije. Tem starešinam velja ta poziv, da se takoj priglasi starešinski zvezi, ki nujno rabi njihove pomoči. Starešinska zveza zahteva v gnotnem oziru od starešin samo to, da žrtvujejo četrtletno znesek Din 22.— po položajih, katero mu pošlje blagajnik starešinske zveze. Ravno te dni je blagajnik Starešinske zveze zopet poslal položnice za tekoče četrtletje in pričakujemo, da se bodo odzvali vsi starešine. Zeleti bi pa bilo, da se priglasi s svojimi naslovi nove starešine, katerih bivališke je starešinski zvezi bilo dosedaj neznano.

Na zadnjem občnem zboru se je sklenilo, da naj bo naloga bližnje bodočnosti z združenimi močmi zbrati toliko denarja, da se postavijo aktivnim društvom v Ljubljani in Zagrebu lastni domovi. Če bi se vse starešine, katerih je danes že blizu 1000 zavedale svoje dolžnosti, bi izvršitev tega projekta ne bila bogve kako težka.

V zimi 1928 se vrši zopet v Mariboru velik »Triglavski ples«. V kratkem izidejo novi križevski štati, katerih namen je, dati zopet nekaj čistega dobička starešinski zvezi. Iz vsega tega je razvidno, da vodi starešinska zveza dosti brige za gnotno zboljšanje našega aktivnega triglavanskega naraščaja. Ker je namen plemeniti, bi bila pač dolžnost vsakega starešine, da pomaga starešinski zvezi pri izvršitvi njenih načrtov po svoji moči...

Naše napredno visokoškolsko dijaštvo je vsestransko potrebno podpore, zato naj ne bo ta apel triglavske starešine brezuspešen in pričakuje zato starešinska zveza v najkrajšem času mnogo prijav od strani starešin mlajših semestrov, katerih še nima v evidenci.

Poravnajte naročnino!

Francija in Italija od premirja do Locarnske pogodbe.

(Napisal francoski diplomat.)

Odpor g. Sonnina.

Najprej Italija ni hotela odnehati. Časopisje je neprestano protestiralo proti popuščanju v eni ali drugi nacionalni zahtevi. Razgoreto javno mnenje je začelo posnemati ton časopisov. Italijanska delegacija v Parizu se je upirala in trdovratno vztrajala pri svojih zahtevah.

Vztrajanje in upiranje nista bili lastnosti Orlandovega temperamenta, pač pa je bil g. Sonnino bolj človek teh lastnosti.

Baron Sidney Sonnino se je rodil v Aleksandriji v Egiptu, bil je sin žida iz Livorna in prezbiterskega Angležina. Iz tega zakona je nastal sin, ki je bil Italijan do dna duše, navdušen patriot, da, celo nacionalist, toda tih, molčeč, flegmatičen, vztrajen, možak, ki je samo na to gledal, kako bi koristil domovini in ki ni nikdar odnehal, kadar je šlo za to, da bi popustil za eno paro ali pa za en centimeter v škodo domovini. Njegova narava je bila sestavljena iz najboljšega, kar ima toskanski, anglosaški in židovski značaj. Kot marsikateri mešanec mesta Livorna, prebivajoč v Orientu, je bil tudi njegov oče pred ujedinjenjem Toskane z Italijo vpisan v seznam protežirancev francoskega konzulata. Ta spomin ni bil napravil iz sina frankofila: nikdar ni gojil posebne simpatije za Francijo, kajti ljubil je samo svojo domovino. Ker pa ni bil človek malenkostne ljubosumnosti, ali pa nepremišljenega strahu, se ni bal, da bi Francija izvajala posledice iz svoje zmage nad Nemčijo. Njegova avtoriteta je bila v Italiji velika, čeprav ni bil domišljav. Stiri leta je bil zunanji minister v treh zaporednih vladah. On je po smrti markiza de San Giuliana, svojega prednika, igral dvojno igr,

na eni strani z Nemčijo in Avstrijo, na drugi strani pa s trojno antanto. Posrečilo se mu je, da se ni nikoli izdal napram Nemcem in Avstrijcem do preloma, do katerega je po premišljenem zavlačenju sam privedel. Njegova vztrajnost, odločnost, volja in moralna sila so mu pozneje dobro služile. Za časa vojne, ko je spremenil diplomatski prelom z Nemčijo v vojno napoved, je poslal italijanske čete na zunanja bojišča, najprej v Makedonijo in pozneje v Francijo, zato da bi dobil za svojo deželo delež pri problematični razdelitvi v Orientu, da bi reagiral proti vojni utrujenosti doma, uspešno spravil Italijo preko težkih ur, ji preskrbel vojaško pomoč zaveznikov in jim vzbujal zaupanje.

Obljube zatiranim narodom, ki so se skušali osvoboditi, niso našle v njem dosti odmeva in vedno se je protivil slediti v tem oziru svojim tovarišem v Londonu in Parizu; ta protivnost je izhajala samo iz bojazni pred Jugoslavlani, v katerih je videl nasprotnike. Razumel je, da bi njih ujedinjenje v eno samo državo spravilo v veliko nevarnost njegov Londonski pakt, na katerem je zelo visel, ker je bil njegovo delo. Kar se tiče Reke in Dalmacije, mu je ležala slednja bolj pri srcu, morda radi tega, ker jo je Londonski pakt priznaval Italiji.

Ni dosti računal na pomoč Anglije, ker ji ni hotel dati nobenih koncesij, pač pa tem bolj na Francijo. Misli je, da se bo zmagovita Francija vrnila k politiki naravnih mej, pod ublaženo obliko, in iskala svojo varnost v novi ureditvi renškega ozemlja. V tej možnosti ni videl ničesar, kar bi ne bilo normalno in upravičeno. V tem oziru je hodil naprej s svojim časom in ni bil ostal, kakor g. Lloyd George in večina Angležev kristaliziran v mentaliteti l. 1815; ni se bal povečanja francoske moči na evropski celini. Njegovo mnenje je bilo, da je ureditev renškega vprašanja izključna zadeva Francije. Tega

mnenja pa ni vezal na pogoj, da bi Francija pomagala Italiji v nekaterih točkah, ni mislil tu na nikako mešetarjenje. Toda dejal si je, da se taka stvar razume sam ob sebi, in da bi podpiranje Francije v renškem vprašanju ugodno vplivalo na italijanske narodne interese na vzhodni obali Jadranskega morja. Kakorkoli je že bilo, se mora reči, da sta se on in g. Orlando vedla tako, da njiju francoskim tovarišem ni bilo neznan, da je diplomatska pomoč Italije Franciji na razpolago. Toda g. Clemenceau ni nikakor nameraval vpostaviti latinski blok proti anglo-ameriške-mu bloku, morda ravno radi tega ne, ker je pravilno računal na nepremostljivo opozicijo Anglo-američanov v nekaterih vprašanjih. G. Clemenceau ni prijel za italijanske načrte, temveč je dal italijanskim delegatom razumeti, da bo vodil svoj lasten boj brez njih.

Ti pa so morali izvojevati svoj boj pozneje in so imeli vtis, da se borijo brez Francozov, da celo zoper nje. Njih vtis ni bil pravilen, kajti Francozi so jih večkrat podpirali. Toda ta dobrohotna podpora je bila malo v primeri z absolutno, popolno solidarnostjo, ki bi jih edina bila mogla zadovoljiti. G. Clemenceau pa ni mogel dvomiti, da je pomenilo podpiranje popolnega italijanskega programa na Jadrano ravno toliko, kakor iti z glavo skozi zid, ker je vedel, da se g. Wilson na nikak način ne da odpraviti od svoje opozicije do velikega dela italijanskega programa in da tudi g. Lloyd George temu programu nikakor ni naklonjen. Skoraj gotovo je bil g. Wilson tozadevno dal obljube nekaterim jugoslovanskim osebnostim pred otvoritvijo mirovne konference. Brezdvomno so tudi nekatere italijanske zahteve bile zapisane kot »imperializmi«, za katere sta se bila ameriški predsednik in šef angleške vlade, domenila, da se jim ne udasta in to že za časa pred pričetkom mirovne konference, ko sta se bila srečala in dogovarjala v Londonu. Slednjič pa je bilo ujedinjenje jugoslovanskega naroda dejstvo,

ki so ga sprejeli dobre volje vsi zavezniki, in pripoznavale vse mlade države, ki so se zopet porajale ali povečevale v Srednji Evropi. To ujedinjenje je logično in neizbežno sledilo iz odnosov, ki so se za časa vojne spletli med jugoslovanskim narodnim odborom in vladami v Parizu, Londonu, Washingtonu in Rimu. Če pa je bil postavljen princip, da se narod osvobodi in ujedini, je bilo pač mogoče odcepiti majhne dele in jih utelustiti v osredni državi, ni pa bilo mogoče amputirati cele dežele. To so bila dejstva, katerih ni bilo mogoče spraviti s sveta, na ta način, da bi se jih ignoriralo.

G. Sonnino je bil preveč inteligenten, da bi tega ne videl in brezdvomno je upal, da bo kar molče zdržnil preko tega. Ko so štirje pravi delegati na mirovni konferenci, takozvani »Big Four« sklenili, da se bodo sami sestajali brez vsakega drugega, je bil gospod Sonnino porinjen v stran. Vsak dan se je sestajal v hotelu Eduard VII. z g. Orlandom in ravno to, da je bil izključen iz posvetovanj one visoke četvorice, ga je privedlo do opozicije, tako, da so se francoski delegati vznemirjali, uvidevajoč, da je cela zadeva obtičala. Takrat je francoski poslanik v Rimu Barrère prišel v Pariz in pokazal italijanskima delegatoma, g. Orlandu in Sonninu, da je samo v interesu Italije, če začne ona z iniciativ in se pogaja. Dogovoril se je za sestanek Italijanov s Clemenceaum, ki je pristal na to, da bo predložil »četvorici« sporazum, katerega bi ponudili italijanski delegati. Ta sestanek obeh italijanskih delegatov z g. Clemenceaum se je vršil v ulici St. Dominique. Ko sta Italijana odšla, se je vrnil g. Barrère h Clemenceauju, da bi zvedel, kake pogoje sta stavila. Francoski ministrski predsednik mu je pa odgovoril: »O tem mi nista črhnila niti besedice!...«

* Wilson, Lloyd George, Clemenceau in Ishi.

Dnevne vesti.

ZAKAJ TO?

Neki naš državljani se je vračal v pozni in megleni noči na avtomobilu iz Italije v Jugoslavijo in sicer iz Hrušice proti Gor. Logatecu. Ko je vse opravil pri italijanskih obmejnih organih, so mu ti resno odsvetovali, da bi se vrnil naravnost preko Kalcev v Gor. Logatec, ker ga jugoslovanska straža ne bo propustila. Naš državljani pa se ni oziral na italijanski nasvet, ker mu naravno ni šlo v glavo, da jugoslovanska oblast njega kot jugoslovanskega državljana ne bi pustila v Jugoslavijo. Italijani so bili tako prepričani, da obvelja njihova, da so se nato z našim državljanom odpeljali do meje.

Ko pridejo na mejo, jih ustavi naša straža z naperjenimi bajoneti ter zavrne našega državljana, da ga na tem mestu ne pusti v Jugoslavijo. Zaman je bilo vse pojasnjevanje našega državljana, naša straža je bila neizprosna in v noči se je moral naš državljani v veliko veselje Italijanov vrniti v Italijo. Moral je iti nazaj v Vipavo in nato v Postojno in ko je tako naredil dobrih 70 km je prišel zopet do Gor. Logateca, samo od druge strani in sedaj ga je naša obmejna straža gladko pustila v Jugoslavijo.

Zakaj to?

Ali bi mogli dobiti pojasnilo od merodajnih oblasti?

KRONSKI UPOKOJENCI.

Kronski upokojenec nam piše:

Leto za letom umirajo stari upokojenci učitelji in uradniki v bedi.

Danes, po šestih letih, jim še niso izpremenili kronske pokojnine v dinarsko.

Moja pokojnina znaša 425 kron, t. j. 106 Din 25 p na mesec. V preveč bi dinarje bi znašala 425 Din = 1700 kron. Vsak mesec prejmem torej za 1275 kron premalo. To znaša na leto 15.300 kron ali 3825 dinarjev. Prevedba iz kron v dinarje se zavlačuje že od leta 1921.

Srbi, gospodje v parlamentu, so mislili, da zahtevajo kronski upokojenci miloščino — ali pa, da žele, da se jim zvišajo plače. Pozabili pa so, da je bila preje vrednost krona enaka vrednosti dinarja. Beograd je dvignil dinar na 4 krone, vsled česar je oškodovan kronski upokojenec pri vsakem dinarju za 3 krone.

V Srbiji prejemajo mladi upokojenci po 5100 Din na leto, v prečanskih krajih pa dobivajo stari upokojenci po 5100 kron na leto. Torej prejema stari upokojenec v prečanskih krajih pravzaprav samo en četrtino tega, kar mu gre. Stari, kronski upokojenec je mesečno za 318,75 Din na škodi. Letno znaša to 8825 Din.

V sangermainski pogodbi in v rimskem paktu uslo bile upokojencem zasigurni valorizirani prejemki.

Vse druge države: Čehoslovaška, Romunska, Italija, Avstrija so pokojninsko vprašanje v pravem smislu rešile, samo naša država se za to ne briga, dasi je minilo od leta 1921 že sedem let.

Na neštnevilne peticije smo dobivali vedno isti odgovor: »Ni denarja! Še za druge stvari ga nimamo.«

Nekateri so smatrali, oziroma smatrajo, draginjske doklade za nekakšen povišek plače. Toda povdarjati je treba, da draginjske doklade niso penzije — uživajo jih tako dinarski kot kronski upokojenci in aktivni uradniki vsi enake. Draginjske doklade se izplačujejo radi draginje in draginje ni mogoče odpraviti.

Priporočati bi bilo, da bi vlada vsa podjetja, železnice, ceste, stavbe itd., glede katerih je gotovo, da se bodo rentirala šele potem, ko bodo gotova, bolj pomalo subvencionirala. Nerentabilne naprave pa naj čakajo na boljše čase.

Sicer pa upamo kronski upokojenci, da se nas bo prevedlo v dinarske sedaj, ko je došla država 12.000.000 dolarjev (t. j. 680 milijonov Din) posojila.

Čakamo nakaznil!

— Delovni čas v ministrstvu šum in rudnikov. V ministrstvu za šume in rudnike se uvedejo uradne ure od 7. zjutraj do 1. popoldne.

— Izpiti v pošto — telegrafski šoli. V poštno — telegrafski šoli v Beogradu so se pričeli te dni zaključni izpiti. Izpiti se končajo tekom tega tedna.

— Vpeljava novega mešanega vlaka na progi Ljubljana gl. kol. — Novo mesto. Pričeti od 8. junija 1927 vozi na progi Ljubljana gl. kol. — Novo mesto mešani vlak z vozovi III. razreda in ima postanek na vseh postajah in postajališčih. Mešani vlak odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 18.00 in prihaja v Novo mesto ob 22.12. Natančen vozni red tega mešanega vlaka je razviden iz posebnega »Oglašaja« pri potniških blagajnah.

— Strokovna obrtna nadaljevalna šola v št. Vidu priredi v binkoštnih praznikih v šolski risalnici v št. Vidu razstavo risarskih in spisnih izdelkov obrtnih učencev. Razstavljeni bodo tudi pomožni izdelki zadnjih združenih pomožniških preizkušenj.

— Kongres bančnih uradnikov v Zagrebu. Dne 5. junija se prične v Zagrebu kongres bančnih uradnikov iz vse države. Udeležencem je dovoljena polovična vožnja po državnih železnicah.

— Orožnava in Malnerjeva kočja na Črni prsti se otvorita na binkoštno soboto 4. t. m. in ostaneta odprta preko sezone. Flora na Črni gori in na Črni prsti je bujna. Razgled s Črne prsti je diven. Morje, solnena Goriska, Soča — beneška Furlanija tja do visokih Tirolskih dolomitov, vse je pred človekom kakor na dlani. Zato naj ne bo turista, ki si ne ogleda eno izmed najlepših razglednih točk Bohinjskega pogorja. Malnerjeva kočja je leto popolnoma preurejena in prenovljena, tako, da bo vesel in srečen vsak turist, ki bo sprejet pod gostoljubno streho na novo opremljene Malnerjeve kočje. Oskrba v Orož-

novi in Malnerjevi koči bo točna in dobra. Tudi s cenimi lepimi fotografijami razglednicami sta obe koči dobro založeni. Obe koči sta sedaj v popolni oskrbi Osrednjega odbora Slovenskega planinskega društva. Tura je lahka in je iz postaje Bistrica-Boh. jezero le dve uri do vsake kočje. Vsak turist mora imeti s seboj legitimacijo SPD radi obmejne straže.

— Aero-razstava na letošnjem velesjemu od 2. do 11. julija 1927. Uprava velesjema v Ljubljani je za velesejmske dneve odstopila Ljubljanskemu Aeroklubu »Naša krila« prostor, kjer bo prirejena razstava modelov in slik letal najznamenitejših francoskih, nemških, čeških in jugoslovanskih aero-izvornic. Dosedaj so obljubile sledeče tvornice udeležbo z modeli in slikami: Rohrbach, Junkers, Heinkel, Dornier, Lemaire, Bleriot, Aero, Ikarus. — Take razstave doslej na Ljubljanskem velesjemu še ni bilo in bo gotovo vzbujala največjo pozornost občinstva.

— Prvo dunavsko parobrodno društvo v Beogradu je dovolilo 50% popust od normalne tarife posetnikom letošnjega velesjema in sicer na brzoznih progi Linz—Wien, na potniški progi Passau—Linz—Wien. Na ekspresnih parniških med Dunajem, Budapešto, Beogradom, Djurdjevo pa velja ugodnost, da se znormalno tarifi ceno kupljena karta za nizvodno potovanje uporabi za brezplačni povratek. To pa velja samo za slučaj, da se sem in tja potuje z ekspresnim parnikom. Ugodnost velja na podlagi sejmске legitimacije za odhod od 19. junija do 10. julija, za povratek pa do 25. julija 1927. Za razstavno blago se plača za prevoz v Ljubljano na velesjem celotna tarifa ter se roba odpremi brezplačno nazaj v roku 4 tednov po zaključnem velesjemu.

— Telefonska zveza med Sušakom in Berlinom. Te dni se odpre direktni telefonski promet med Sušakom in Berlinom. Zveza bo šla preko Ljubljane in Grada.

— Investicije mesta Splita. Splitska mestna občina se pogaja z neko ameriško finančno skupino radi najetja posojila 2 milijonov dolarjev. Posojilo se uporabi na sledeče investicije: vodovod 15 in pol milijona, zgradba novega pokopališča 2 in pol milijona, zgradba novih mestnih ljudskih šol 19 milijonov, zgradba mestnih stanovanjskih hiš 8 milijonov, mestna tržnica 14 milijonov, infektiojska bolnica 15 in pol milijona, azil za breztrešnike 3 milijone, mestna kopel 3 milijone, kanalizacija 6 milijonov, asfaltiranje cest 6 milijonov, odplačilo obstoječih dolgov 15 in pol milijona.

— Dijaški dom v Beogradu. V kratkem se prične graditi v Beogradu »Dijaški dom«. Zemljišče je dala brezplačno na razpolago beograjska mestna občina.

— Dela v predoru pod Ivan planino ukinejo. Ministrski svet je sklenil, da se oddajo dela pri zgradbi predora pod Ivan planino, ki so se dozdaj vršila v državnih režijah, v privatno režijo. Vsled tega se dosedanja dela ukinejo. Licitacija za dovršitev del bo razpisana te dni.

— Tujski promet v Splitu. Od novega leta do danes je prispelo v Split 10.463 tujecev. Polovica števila odpade na goste iz naše države, ostali so iz Avstrije, Čehoslovaške, Italije, Amerike, Anglije, Belgije. Tujski promet v Splitu je v primeri z lanskim letom nekoliko padel, kajti lansko leto je dopotovalo do 30. maja v Split 11.348 tujecev.

— Načrt o ureditvi naše cone v Solunu. V finančnem ministrstvu je izdelan načrt za ureditev naše proste cone v Solunu.

— Oprostitev davčnih taks. Direkcija davkov je oprostila vse pododbore Udruženja rezervnih oficirjev od plačevanja taks ob priliki zabav, koncertov in drugih prireditvev.

— Razpisani zdravniški službi. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje službo pogodbenega zdravnika za splošno prakso v ambulatoriju ekspozitive v Celju in službo pogodbenega zdravnika za splošno prakso v Ljutomeru. Podrobnosti glej v »Uradnem listu«.

— Komisija za pravnozgodovinski dr. izpit. V sporazumu s fakultetnim svetom juridične fakultete v Ljubljani je imenoval veliki župan ljubljanske oblasti za pravno zgodovinski državni izpit za triletno poslovno dobo od 1. junija 1927 do 31. maja 1930 nastopno izpraševalno komisijo: Predsednik in obenem izpraševalni komisar za rimsko pravo in zgodovinski razvoj sedanega javnega in zasebnega prava predsednik odvetniške zbornice in odvetnik v Ljubljani dr. Danilo Majaron, I. podpredsednik redni profesor in dekan juridične fakultete v Ljubljani dr. Gregor Krek, II. podpredsednik in obenem izpraševalni komisar za zgodovinski razvoj javnega in zasebnega prava redni profesor juridične fakultete dr. Rado Kušej, izpraševalni komisari: za rimsko pravo redni profesor juridične fakultete dr. Stanko Lapajne, svetnik viš. dež. sodišča v Ljubljani Rudolf Sterle, odvetnik v Ljubljani, dr. Josip Hacin in tajnik juridične fakultete dr. Viktor Korošec; za cerkevno pravo: izredni profesor teološke fakultete dr. Gregor Rožman, svetnik viš. dež. sodišča v Ljubljani dr. Vladimir Golia in dež. sod. svetnik dr. Rudolf Sajovic; za zgodovinski razvoj sedanega javnega in zasebnega prava in za pravno zgodovino južnih Slovanov redni profesor juridične fakultete dr. Metod Dolenc, načelnik oddelka za soc. politiko v pok. dr. Fran Goršič in izredni profesor filozofske fakultete dr. Milko Kos; za pravno zgodovino južnih Slovanov redni profesor juridične fakultete dr. Janko Polec.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan zdravnik splošne bolnice v Ljubljani dr. Miha Kamin.

— Jugosloven promoviran v Parizu za doktorja medicine. Zagrebški zdravnik dr. Vojo Scholler je bil promoviran na medicinski fakulteti v Parizu za doktorja medicine.

— Za okrožnega zdravnika v zdravstvenem okrožju v Mokronogu je imenovan dr. Leopold Mejač.

— Upokojitev. Sodni sluga pri okrožnem sodišču v Mariboru Fr. Draksler je trajno upokojen.

— Iz prosvetne službe. Profesor Srednje tehnične šole v Ljubljani Joško Čopič je premeščen v Maribor. Katarina Munich je imenovana za učiteljico v I. skupini III. kategorije na osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani.

— Učitelji vojski v mariborski oblasti. Ministrstvo prosvete je sprejelo v državno službo ter imenovalo sledeče učitelje-vojake: Stanka Terčaka v Marenberg, Mihaela Preloga v Celje na deško osnovno šolo, Rajka Burga v Loko pri Zuzmu, Vilibalda Beloglava v Mursko Soboto, Tivadarja Janeza v Kapco, Vladimirja Bertoncija v Ruše, Ivana Ranfla v Sv. Vid pri Planini, Miloša Ledineca v Maribor na I. deško osnovno šolo, Rafeala Berčeta v Smarje pri Jelšah, Rajka Iglarja v Vuhred, Antona Smodiča k Sv. Barbari v Haložah.

— Prihodnji kongres društev za Zvezo narodov bo oktobra meseca v Sofiji.

— Potres v Splitu. Predvčeršnjim zjutraj ob 5.15.55" so čutili v Splitu lahek potres. Potres ni povzročil nobene posebne škode.

— Vojak utonil v Savi. Prevčerašnjim se je kopal v bližini zagrebškega mestnega kopališča v Savi 23-letni vojak Franjo Ravnikar iz Sela, občina Brezovica (Slovenija). Vojak ni znal dobro plavati. Zašel je v pregloboko vodo ter se je nenadoma potapljati in je končno pred očmi svojih tovarišev, ki mu niso mogli pomagati, utonil. Njegovega trupla še niso našli.

— Iz ljubezni do prostitutke v smrt. V Novem Pazaru se je ustrelil orožniški kaplar Ljubomir Šumarac. Vzrok: Šumarac se je zaljubil v neko prostitutko ter jo je hotel poročiti, za kar pa ni dobil dovoljenja. Ko je dekle izvedelo o njegovem samomoru, je izpilo večjo količino luga, vendar pa so ji zdravniki življenje rešili.

— Kako branijo Banatčani vojsko čast. Iz Velikega Bečkereka poročajo: V selu Sakuli se je vršila te dni ljudska veselica. Kot čuvarka reda in miru sta prisotnovala zabavi orožnika Bogdan Kojić in Josip Androjina. Na zabavi se je nahajal med drugim tudi Pavle Gjurić, vojak, ki je prišel domov na dopust. Ko so plesali seljaki kolo, je ostal Gjurić sam v sredini kola. To pa se smatra v tamkajšnjih krajih za žalitev. Vsled tega je prišlo med plesalci in Gjurićem do prepira. V prepir se je umešal tudi orožnik Bogdan Kojić, ki je zahteval od Kojića dopustnico ter mu ukazal da se ima naslednji dan javiti na orožniški postaji. Obenem mu je velel, naj se nemudoma odstrani. Gjurić je odšel domov ter povedal svojemu očetu, kaj se je zgodilo. Oče je odgovoril, da je za vojaka žalitev, če ga orožnik osramoti. Povelj ga je, da naj se mašuje. Drugi dan so se Pavle, njegov oče in njegova dva brata oborožili z noži in koli ter se podali v vaško gostilno in pričakali orožnika. Ko je stopil orožnik v gostilno, so navalili vsi štirje nanj ter mu prizadejali 17 smrtnih sunkov z noži. Kaplar Kojić je samo enkrat kričnil, narkar se je zgrudil mrtev na zemljo. Na njegov krik je prihitel v gostilno orožnik Androjina. Pobesneli Gjurići so napadli tudi njega ter mu prizadejali več težkih poškodb. Napadu je prisotnovala večja množica kmetov, ki pa orožnikom niso hoteli pomagati, temveč je nastopala napram njim sovražno. Naslednji dan so aretirali orožnika Gjurića, vse tri njegove sinove in 24 kmetov iz Zakula, med njimi tudi dve ženski. Orožnika Androjina so prepeljali v bolnico. Njegovo stanje ni opasno — samo oglušel bo.

— Lindbergh. Lindbergh je bil sprejet v Londonu od kralja v avdienci. Odlikovan je s kolajno za letalce. Predvčeršnjim je poletel na Portugalsko.

— De Pinedov aeroplan se pripravlja za polet. Kot poročajo iz Rima bo nadaljeval de Pinedo v par dnevih svoj polet v Lisabono in Rim.

— Dva Francoza hočeta pobiti Lindberghov rekord. V Parizu sta se dvignila predvčeršnjim v zrak francoska pilota Coste in Rignot, ki hočeta potolči Lindberghov rekord. Preleteti hočeta, ne da bi med potjo pristala, Evropo, Rusijo in Sibirijo.

— Velika vročina na Madjarskem. Po vsej Madjarski je zavladala nenadoma poletna vročina. V Budimpešti je kazal te dni toplotmer zjutraj v senci 30, na solncu pa 37 stopinj C. V Pest — Erzebetu se je vsled vročine pri birmi več oseb onesvestilo.

— Nenavada letalska nesreča. Pri Augusti Georgiji je prišlo neko letalo, ki se je moralo spustiti vsled defekta pri motorju na zemljo, v dotiko z električno napeljavno, vsled česar je z vsemi štirimi potniki vred izgorelo.

— Nesreča v cirkusu. V cirkusu Gleich, ki gostuje trenutno v Strassburgu, se je pripetila te dni razburljiva nesreča. Med predstavo sta napadla dva leva krotitelja Edmonda Billa. Bil je bil težko ranjen na lice, trebuhu in na ramenih. Med občinstvom je izbruhnila panika. Vse je bežalo proti izhodu.

— Požar v gledališču. V gledališču na Vavclavskem namestju v Pragi je izbruhnil predvčeršnjim zvečer požar. Ko so prišli ognjegasci je bil že ves oder, strop, del parketa in več lož v plamenih. Ognjegasci so požar v 35 minutah lokalizirali. Trije ognjegasci in dve ženski so odnesli težke opekline. Zdi se, da je bil ogenj podtaknjen.

— V Berlinu se je utrgal oblak. Predvčeršnjim je divjala nad Berlinom in okolico silna nevihta: Utrgal se je oblak. Ognjegasci so bili alarmirani nič manj ko osemdesetkrat. V več krajih, zlasti v zapadnih in jugozapadnih delih mesta, je udrla voda v kleti. Na par krajih je udarila strela, ki pa ni povzročila nikjer posebne škode. Ognjegasci so črpali še pozno v noč vodo iz kleti in nižje ležečih stanovanj.

— Pred stavko poštne, brzojavne in telefonskih uslužbencev v Avstriji. Poštni, brzojavni in telefonski uslužbenci v Avstriji so predložili generalni direkciji ultimatum, v katerem zahtevajo, da se njihovim zahtevam do dne 4. junija ugodijo. Za slučaj, da se to ne zgodi, so sklenili omenjeni uslužbenci, da prično v torko po Binkošti s stavko.

— Madjarska justica. Iz Budimpešte poročajo: Kraljevska kurija je potrdila obsodbo, na podlagi katere je obsojena visokošolka Alice Videky na deset mesecev zapora, ker je oklofutala na tramvajemskem vozu šefa budimpeštanske policije dr. Andreka iz maševanja, ker jo je v policijskem zaporu sekiral in mučil.

— Smrtna obsodba v Budimpešti. Te dni se je vršila v Budimpešti obravnava zoper 20-letnega kmetkega fanta Florijana Pappa iz Višehrada in njegovo mater. Florijan Papp je umoril meseca avgusta lanskega leta v spoznamu s svojo materjo svojega očeta, narkar je hlev, kjer stari Papp spal in kjer je bil zločin izvršen, zažgal, da bi fingiral nesrečo. Obtoženca sta priznala, da sta spravila starega Pappa s sveta, da bi bila prišla v posest njegovega premoženja. Florijan Papp je bil obsojen na smrt na vešalih, njegova mati, ki je svojega sina k umoru nagovorila, pa na dosmrtno ječo. Ob proglasitvi te sodbe se je sestra Pappove, ki se je nahajala med poslušalci onesvestila. Ko se je zopet zavedla, je hotela kočiti skozi okno, kar pa so prisilni preprečili.

Ljubljana.

1—Zatvoritev poti. Prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela bivšega otroškega igrišča mimo velesejmskih paviljonov proti pivovarni Union bo v čast od 28. junija do incl. 15. julija t. l. zaprt. Občinstvo naj blagovolito vzeli na znanje. Zatvoritev prehoda je neobhodno potrebna, ker se sicer tamkaj stoječi paviljoni in sejmische samo ne bi moglo neovirano pripraviti za otvoritev letošnjega Ljubljanskega velesjema, ki bo dne 2. julija.

1—Gradnja železniških stanovanj. Prometno ministrstvo je dovolilo direkciji državnih železnic v Ljubljani kredit v znesku 6 milijonov dinarjev za zgradbo dveh stanovanjskih hiš za železničarje. Prva hiša se zgradi za vagonarje, obsegala bo 30 stanovanj. Dograjena ima biti do 1. novembra t. l. Druga hiša z uradniškimi stanovanji ima biti zgrajena do meseca novembra prih. leta.

1—Sokol Ljubljana II. ima svojo mladinsko akademijo v petek 3. junija ob pol 8. uri zvečer na Realki, na katero p. n. občinstvo uljudno vabi. Pri tej priliki se bodo razdelile tudi nagrade in diplome od mladinske tekme, ki se je vršila 26. maja.

1—Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevk v Ljubljani priredi v času letošnjega velesjema na sejmische posebno lepo in zanimivo razstavo Harcer kanarčkov. Sodeluje 27 gojiteljev teh žlahtnih vrvičkov. Ta vest bo sigurno vzbudila zanimanje vseh ljubiteljev malih pevcev.

1—Radio-klub bo danes v svojih prostorih na Velesjemu zopet polnil akumulatorje. Člani naj jih izročijo oskrbniku Velesjema gospodu Logarju.

1—Poizkusen samomor. Delovodja v tobačni tovarni France S. je izpil v samomornem namenu večjo količino solne kisline. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu zdravniki izprali želodec. Njegovo stanje je opasno.

1—Skesan defraudant. Potnik V. C. je po neveril neki tvrdki, ki jo je zastopal, 2000 dinarjev. Te dni se je predstavil možakar ponoči v vinjenem stanju policijskega stražnika na cesti, ter ga prosil, naj ga pelje na policijo, stražnik je seveda njegovi prošnji ugodil.

1—Policijski drobiž. Včeraj je bilo pred loženih policijskemu ravnateljstvu vsega skupaj 15 prijav. Prijavljena je bila 1 ponekod, 1 slučaj pijanosti in nedostojnega vedenja in 9 prestopkov cestnopolijskega reda. Ena oseba je bila aretirana radi tatvine 1000 dinarskega bankovca.

Maribor.

m—Kolo jahačev se snuje v Mariboru in se v ta namen vrši v četrtek 2. junija ob 20. uri zvečer informativni sestanek v vrtni dvorani hotela pri »Zamorcem«, h kateremu se vsi prijatelji in prijateljice tega najlepšega športa uljudno vabijo. Namen je oživitviti Kolo jahača po vzorcu in v okviru organizacije, ki ima svoje edinece po celi državi, ni je pa bilo do danes v mariborski oblasti. Vse moderne države se zanimajo za razvoj jahaškega športa, zategadel je želeli, da se tudi v našem mestu, kjer so dani vsi pogoji, uspešno razvije. Pričakujemo torej številen odziv iz oficirskih krogov in mariborskega meščanstva. — Pripravljalni odbor.

m—Poizkusen samomor radi nesrečne ljubezni. Brezposelni privatni uradnik Tone Ok v Mariboru, rodom Ljubljancan, si je prezel včeraj z britvijo žile na levi roki. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu ki ustavili in rano obvezali. Nevarnosti za Tonetovo dragoceno življenje ni. K obupnemu koraku je gnala Toneta — nesrečna ljubez.

CELJSKA POROTA.

Goljufija in oduševstvo.

V torko se je pričelo v Celju porotno zasodanje. Kot prva sta se zagovarjala 39 letni posestnik Jurij France Vizjak, delavec brez stalnega bivališča radi goljufije in oduševstva. Obtoženca sta pomarejala uradne listine, v katerih se jima potrjuje, da jima je vse pogorelo ter smeta radi tega pobirati milodare. S temi listinami se je klatil Vizjak od leta 1923 do 1927 po vsej Sloveniji ter nabiral precej denarja. Denar je deloma zapravil, deloma ga pa pošiljal Plevniku. Vsega skupaj je prejel Plevnik od njega okoli 40.000 Din. Plevnik je denar izposojal proti oduškim obrestim. Zahteval je 20 odstotne obresti, vrhutega je pa še vključeval stotine obresti, vrhutega je bil posodil Plevnik je par kmetov ob ves imetek. Sodbja: Plevnik je bil obsojen na 15 mesecev. Vizjak pa na 1 leto težke ječe.

Uboj.

Kot drugi je sedel na zatočni klopi 20 let-

ni delavec Martin Petkovnik iz Lepenjive pri Mozirju, obdolžen uboja. Tona Sedlaček se je prepiral s Francetom Blatnikom. Medtem je pristopil Petkovnik, ki je zabodel nadležnega Sedlačka z nožem v trebuh. Sedlaček je poškodbi podlegel. Porotniki so vprašanje glede uboja zanimali, nakar je bil Petkovnik oproščen.

STRAŠEN POŽAR V STAREM TRGU PRI ČRNOMLJU.

Dne 21. maja 1927 je okoli 3. ure popoldne izbruhnil v Starem trgu strašen požar in upepelil 9 hiš z vsemi pripadajočimi gospodarskimi poslopji, in skupnem številu 16 poslopij. Ker se je požar razširil s strašno naglico tako da je v 10. minutah bilo vse v ognju, ni bilo več mogoče ničesar drugega rešiti, kakor golo življenje. Zgorelo je z eno besedo vse, tako živež, obleka in veliko živine.

Škoda je zato še tem večja, ker so zgorle tri trgovine, ki so bile na veliko založene z najrazličnejšim blagom. Noben izmed nesrečnikov ni bil zavarovan niti za eno desetino resnične škode, ki je uradno cenjena nad 4 milijone dinarjev. Ker so ti nesrečniki ostali brez vseh sredstev, tako da je nemogoče, da bi se sami opomogli, trkamo na dobra in usmiljena srca: Podpirajte in pomagajte! V pomoč pogorelcem se je osnoval odbor v Starem trgu. Blagohotni darovi pa se naj pošiljajo na naslov posojilnice in hranilnice v Starem trgu pri Črnomlju.

RAZSTAVA POGRNJENI MIZ V KAZINI.

Društvo »Atena« nam je bilo doslej znano le po svojih športnih stremeljenjih, zadnje leto pa je svoje delovanje vesteransko razvilo. V »Narodnem domu« je pričelo prirejati ljubke-otroške prireditve osnovala si je lastno marionetno gledališče ter pričelo izdajati celo mladinske knjige.

Na mah pa je »Atena« prodrla led v naši javnosti in vzbudila pozornost ter simpatije vsega občinstva z razstavo pogrnenih miz v Kazini. Ta razstava gotovo pomenja krono vsega dosedanjega delovanja tega marljivega in agilnega ženskega društva.

Otvoritev predstave, ki traja nepreklicno le še danes in jutri, se je vršila večeraj.

Pri otvoritvi so med drugim opazili vel. župana dr. Vodopivec, divizijskega generala Kalafatovića, zastopnike konzulatov narodnih, političnih in gospodarskih korporacij ter tukajšnjih umetniških krogov. Razstavo je otvorila ob 11. uri predsednica ga. Franja Tavčarjeva, ki je očrtala vse dosedanje delovanje društva ter se zahvalila vsem, ki so pomagali pri organizaciji razstave.

Razstava pogrnenih miz — ne, to ni kaka razstava, ki bi vzbudila pozornost gurmanov in lukulskih užitek željnih ljudi, temveč je razstava one intimne umetnosti, ki pride do izraza pri opremi mize, v okusni izbiri posobe, v harmoničnosti pohištva, cvetlic, v dekoraciji mize itd.

Sredi bogato okrašenih miz, med številnimi »Alt Wien« porcelanastimi servisi, med razkošnimi kristalnimi posodami in japonskim porcelanom se zdi na prvi pogled, da je »kmečka miza« z latvico mleka, sklado krompirja in ogromnim hlebom kruha nekako osamljena. In vendar ni tako. Ravno radi svoje preprostosti spada v ta okvir, v katerem tako svojevrsno in močno učinkuje.

Poleg nje je razstavljen »lovski piknik v gozdu« last ge. Tavčarjeve. Tako so nekaj južinski kranjski vlastelini po zadnjem pogonu živali in da južinjati tudi sedaj, priča posoda s šampanjsko steklenico, ki se diskretno skriva v zelenju. Tik poleg »lovskega piknika« je razstavila gospa Paternostova krasen, ročno tkan namizni prt, za katerega je porabila nad 2000 ur dela.

Da ima naša umetnost notranje opreme stanovanj in pohištva enega svojih glavnih virov na Dunaju, pričajo številne mize s servisi z označbo »Alt Wien«. Vsi servisi so okusno izdelani in nekateri imajo povsem značaj redkih umetnin. Garniture »Alt Wien« so razstavile gospa Šubičeva, tvrdka Toni Jager, gospa Vrančičeva, gospa Zorčeva in gospa Potokarjeva.

Predvsem drug milje predstavljajo opreme za turško kavo, ki živahno kontrastirajo z belim porcelanom »Alt Wien«. Turške kavarne sta razstavili gospa Svetličeva in gospa Baltičeva, gospa Tavčarjeva je razstavila prikupe kavnih servisi, gospa Potokarjeva pa servis za zajterk. Gospa Kalafatovičeva je razstavila »Krstno slavo«, s kolačem in svečami po stari srbski šegi. Gospa Bogdyeva je priredila ljubko božično mizico, gospa Tavčarjeva, ki je razstavila sploh največ, pa luksemburško velikonočno mizo. Gospe Fetičova in Mlejnikova sta razstavili servise iz češkega porcelana.

Slikovit barven efekt vzbuja »Rakova gostilja«, vsa v oranžni barvi, (razstavila tvrdka Herzmansky). Tvrdka Korzika je razstavila spretno izvedeno cvetlično mizo s čudovitimi senčnikom iz cvetlic in finim tkanim svilenim prtom. Tvrdka Agnola je razstavila krasen kristalni servis, ki vzbuja splošno občudovanje ter svatbeno mizo. Ga. Gorjupova je aranžirala mizico s češnjami, v žanru tihožitja.

Pozornost vzbujata servis za likerje, iz rubinastega kristala (razstavila gospa Janežičeva), in starinsko opremljena miza s cinasto posodo, last gospa Tavčarjeve.

Gospa Majaronova je razstavila krasen čajni servis v biedermeierskem slogu ter posebno Wodgewood mizo s porcelanastim posodjem ter okrašeno z ročno tkanim perzijskim prtom. Ta miza je gotovo ena najlepših v vsej razstavi.

Gospa Novakovičeva je razstavila razkošno mizo s srebrnim servišem, japonskim porcelanom in z podstavkom z intarzijami v boulestilu.

Nekaj prav posebnega tvori »Japonski kot«, ki ga je priredila gospa Skaškova, rojena Japonka. V ozadju kip Bude, izražajoč blaženo zadovoljstvo nad vsem razstavljenim bogastvom, dalje japonske vezanine, solnč-

nik, japonsko godalo itd. Neznani svet stopa opazovalcu pred oči, svet skrbno gojene domače udobnosti in smisla za harmonijo.

Vseh razstavljenih miz je kakih 30. Razstava nudi že na prvi pogled vtis skrbnosti in globokega umetniškega razumevanja, s katerim so aranžerke priredile razstavo.

Največ priznanja pa gre poleg pokroviteljici razstave ge. Tavčarjevi tudi ge. Majaronovi, ki si je vso razstavo zamislila, dala zanjo

Dunajski planetarij.

Zvezdoznanstvo je začelo napredovati pač šele z iznajdbo daljnogleda. Leto 1606. je rojstno leto daljnogleda in začetek nove dobe v zvezdoslovju, začetek znanstvenega raziskavanja nebnih pojavov in vsemirja. — Šele z daljnogledom je prišlo človeštvo od pravičnih pojmov o nebu nad nami do znanstvenega raziskavanja. — Daljnogled nam ni le pritegnil vidnih nebnih teles do tisočkrat bližje, marveč je tudi naše pupile razširil, tako da nam je kraljestvo vidnih zvezd silno razširil. S prostim očesom moremo zaslediti le do 5500 zvezd, dočim z daljnogledom nad sto milijonov. Posamična nebna telesa pa nam daljnogled prilira v fizikalni laboratorij v temeljito znanstveno preiskavo.

Zvezdoznanstvo je sicer vedno najšibkejša stran obče človeške vzgoje. Glavni vzrok je pač ta, da imamo vse šolski pouk le po dnevu, ko je solnce gospodar neba in vse zvezde obledé. Dosedanja astronomska učna sredstva pa niso bila sposobna, da bi se človeštvo moglo vtisniti v spomin prostorne pojme vsemirja in dogodke na nebu. In tako je človeštvo res pogrešalo v dobi popularizacije vseh znanosti tako nazorno sredstvo za zvezdoznanstvo, da bi mogel človek dobiti v kratkem času zadostne pojme o nebu in vsemirju.

Na vspodbudo monakovskega »Deutsches Museum«, ki je sesterska ustanova dunajskega »Obrtnega muzeja«, se je začel znani veliki optički zavod Zeiss v Jeni baviti z nalogo, da človeštvo podari nazorno sredstvo za zvezdoznanstvo. In to nalogo je Zeiss tudi rešil v petih letih s priznanim nemško temeljitostjo. Iznašel je planetarium, ki je čudodelna naprava za spoznavanje neba nad nami. Kdor to enkrat, dvakrat vidi, dobi ne le pojem o čudežnih svetovnih telesih nad nami, marveč jasno sliko o večno točnem gibanju v vsemirju. — Zeiss je postavil tak planetarium za nekaj mesecev tudi na Dunaju in nam dal s tem priložnost, da smo deležni dobrot tega kolosalnega izuma.

Planetarium je kupolska zgradba v premeru 20 m z umetnim nebom iz belega platna. Za gledalce je 480 sedežev v osmih trapeznih oddelkih v krogu. Na sredi kupole in gledalcev je na posebnem stojalu oni čudodelni instrument, ki se imenuje planetarium. Mislite si ogromno ročko za točevanje z rokama. Ta se more poljubno vrteti, kakor hoče operater. V tem aparatu je pa nad sto priprav za metanje električne luči na umetno nebo nad gledalci. To nebo je pravo čudo, kar nič ga ne moreš ločiti od pravega neba nad nami. Celo prostranost nam je pričarana tako naravno, kakor da res sedimo pod milim nebom kje na visoki gori v divni noči, ko luna ne svari, a nam je horizont prost na vse strani v krogu. Pred predstavo se popolnoma zatemni. Tolmač nam začne pripovedovati o nebesnih čudežnih telesih in v hipu planetarium vrže na nebo vse zvezde, ki jih moremo videti na vsem obzorju v sedanjem času. Teh zvezd je toliko, kolikor jih je videti že z dobrim običajnim daljnogledom, ali vrže nam jih tudi le toliko, kolikor jih vidimo s prostim očesom. Zvezde odgovarjajo povsem velikosti, kakor jih mi sami vidimo, Mars je celo rdečkast. Res, to je pravo nebo nad nami. Tolmač nam začne govoriti o vseh teh glavnih zvezdah, a svetla pušica teče po nebu in se ustavi nad vsako zvezdo, o kateri je govor. Najprej pokaže Siriusa, potem Orion in raztolmači to čudodelno skupino, pa potem po vrsti vse glavne zvezde. Tudi Rimska cesta je nad nami v čudoviti naravnosti.

Književnost.

DR. ALBIN OGRIS: DELNIŠKE DRUŽBE V SLOVENIJI V LETIH 1919—1925.

Statistični donesek k novejši zgodovini slovenskega gospodarstva. — Ljubljana 1927. — Samozaložba.

Spis je časovno prvi te vrste v naši gospodarski literaturi in podaja retrospektiven pregled velikega dela slovenskega narodnega gospodarstva izza prevrata do konca leta 1925. Ker je v pravni obliki delniških družb organiziran reprezentativni del industrije na slovenskem ozemlju in so v spisu oz. njegovem tabelaričnem delu upoštevane vse bilance iz leta 1. 1919, je na podlagi njegovih statističnih podatkov mogoče številčno premeriti in dognati, kakšen je obseg pridobitne krize, ki nas nadleguje že štiri leta in v katerih strukturnih in organizacijskih hibah našega gospodarstva ima ta kriza svoje vztrajnostne točke. Obenem pa je tudi razvidno, na katerih mestih bi mogli najprej pričeti z delom, da se kriza vsaj omili, kolikor so krizni činitelji sploh dostopni tuzemskemu vplivu.

Prvi, analitični del spisa opisuje naravo statističnega gradiva, prikazuje stopnjo njegove spoznavne vrednosti in dokazilne moči ter obsega zelo zanimive podatke kakor o imovinski strukturi delniških družb, tako tudi o njih poslovanju v posameznih letih. Ta del podaja nadalje rentabilitetne račune iz raznih stališč, sliko o davčni in obrestni obremenjenosti in njeni porasti, oceno narodnogospodarske pomembnosti družb v okvirju slovenskega gospodarstva in mnoge številčne sestavke, izračunane na podstavi bilanc ter računov izgube in dobička.

Drugi del, tabelarični del, obsega 14 večjih statističnih tabel in en diagram, ki ponazoru-

prvo inicijativo ter s svojimi idejami v glavnem pripomogla k lepemu uspehu razstave. Delo »Atene« je želo priznanje tudi s strani občinstva, ki v nepričakovanem velikem številu obiskuje razstavo.

Vsem prijateljem lepega estetskega užitka toplo svetujemo, da si ogledajo to razstavo, za kar je čas samo še danes in jutri. V petek zvečer se razstava definitivno ukine.

Nato pa začne pravzati ples zvezd na nebu. Znanost nas uči, da se vse vesoljstvo vrti okoli nečesa neznanega. Tudi takozvane stalne zvezde hitijo z nepojmljivo hitričo i z vsemi svojimi planeti nekam v vsemirju in znanost nam pripoveduje, kakšna bo slika neba po mnogih tisočletjih. Za naše oči pa je slika neba že tekom ene noči raznolična. Zvečer je n. pr. veliki voz docela neke drugod nego ga zagledamo zjutraj, in ako se orijentiramo po polarni zvezdi, spoznamo, da je ta vedno tam gori na istem mestu, a vse se je nekam okoli nje zasukalo. Ako bi stali celo noč na istem mestu in zrli na nebo, bi od časa do časa sami opazili spremembe na nebu. Najrazličnejše so pa noči tekom enega leta. Tudi zvezde na eni strani zahajajo in prihajajo na obzorje nove. Zato čitamo tudi v raznih listih vsak mesec poročila o zvezdnem nebu za tisti mesec. Skratka: za človeške oči je nebo vidno (tekom noči) ali nevidno (tekom tisočletij) različno. Zvezdoznanstvo nam vse to pojasnjuje. Toda vsakdo se ne more pečati s to znanostjo, ali zanima ga pa le, kaj se vrši na nebu nad njegovo glavo. Eto vse tisto nepojmljivo gibanje na nebu tekom velikih dob nam pokaže planetarium v nekaj minutah. Tolmač ti pove, a tvoje oči vidijo, kako se vse mirje nad teboj suče okoli neke osi, katere severni pol je polarnica, in vidiš nebo v različnih nočnih urah, vidiš tudi solnčni vshod, kako se solnce dviga v zenit in potem pada dokler ne zaide.

Toda umetno solnce ni tako intenzivno svetlo, da bi obledelo zvezdnato nebo, marveč mi vidimo tudi od jutra do večera vse zvezde, ki vshajajo in zahajajo s solncem. Aparat vrže na horizont svetovni ekvator, oba povratnika in med njima ekliptiko, ki naj bi jo naredilo solnce, v resnici zemlja, v enem letu, in tu vidimo solnce v vseh legah napram človeškemu očesu na zemlji. — Vidimo pa tudi, kako tekom leta tečejo krog njega Venera, Mars, Merkur itd. Zgovorni tolmač pa nam pripoveduje in pripoveduje o tem, kar strmeče gledajo naše oči. — Vse to pa je očarljivo natančno po naravi, da se nam zdi vse čista realnost pred našimi očmi.

Kolika realnost od vseh igrač od Kopernikovih časov dalje! Svetiljka na sredi je bila solnce, okoli njega pa so se sukali planeti v podobi malih kroglic; mnoge naše šole imajo ptolemejski stelarij ali planetarij, ki posnema nebo, kakor se prikazuje najnavneju človeku. Kaj vse so ljudje že poskušali ustvariti, da bi posnemali naravo. Ali vse je bilo doslej primitivno in naivno. Nemec inž. Bauersfeld pa je iznašel instrument, ki sestoji iz nešteti projekcijskih aparatov, in tu nam intenzivna električna meče na platneno kupolo zvezdnato nebo. Znana firma Zeiss v Jeni pa je izdelala ta instrument s svojo priznano preciznostjo in strokovnjaško temeljitostjo, in doslej je edina na tem polju. Na Nemškem je že nad deset planetarijev, eto zdaj na Dunaju, in tudi Amerikanci si ga hočejo pridobiti.

To je silno draga naprava, ki gre v težke milijarde, katerim ne vem več števila. Toliko pa je gotovo, da podjetje ne pride na svoj račun niti tedaj, ako je planetarium vedno polno zaseden.

Kdor pride na Dunaj, naj ne zamudi te lepe prilike, da si ogleda to čudo tehnike in človeške iznajdljivosti. Poleg vstopnice v razstavo »Wien und die Wiener« plača še posebe in šiling, skupaj dva šilinga. Nikomur ne bo žal za ta izreden užitek in neobičajno zanimiv pouk.

A. G.

je konjunktorno valovanje 4 industr. strok od 1. 1922 do konca 1. 1926. Podatki o industrijskih in bančnih zavodih so v tabelah obdelani posebej; zlasti zanimive in poučne so tabele II., III., IV., VI. in XIII. Iz njih je razvidno, katere stroke so v posameznih letih bile aktivne in katere pasivne in s katerimi skupnimi vsotami, kako se je v posameznih letih gibal obrestna in davčna režija, kako so se gibal posamezni bistveni sestavni deli imovine in razmerja med njima, kakšno je bilo dividendno obrestovanje, kako se je razpolagalo z bilančnimi prebitki, kako je napredoval tuzemski promet družb, koliko so znašala razmerja med posameznimi skupinami režije itd.

Knjižico toplo priporočamo. Njena cena znaša 25 Din, naroča se pri pisatelju.

ABADON.

Največje in najpomembnejše delo dr. Janeza Mencingerja je brezdvomno njegov »Abadon«, ki je pravkar izšel v založbi »Slovenske Mstice«. Ta spis je »evangelij pravega slovenstva«, kakor pravi o njem v uvodu urednik dr. Jos. Tominšek. A ne samo slovenstva, ampak človeštva sploh, ker filozofsko-socialno-idejski jih razvija pisatelj, se ne tičejo samo Slovencev, ampak tudi drugih narodov kot zrcalo njih napak v društvu in državi, ki vodijo v prepad. Naj bi ne bilo izobraženega Slovenca, ki ne bi poznal tega dikega dela, tega slovenskega utopičnega romana. Cena mu je 40 Din.

Prispevajte za Jugoslovensko Matico.

Sport.

Gostovanje graškega Atletiksport-Kluba v Ljubljani. V nedeljo in ponedeljek 5. in 6. t. m. gostuje prvič v Ljubljani nogometni prvak Gradca, GAK. Ker igra Ilirija v nedeljo v Beogradu, bodo imeli renomirani Gradčani prvi dan za protivnika najbrže ASK Primorje, drugi dan pa igra z njimi Ilirija. GAK se nahaja trenutno na daljšem potovanju po Jugoslaviji. Igral je 26. maja v Zagrebu s Haškom zmagovito 2:1, v Splitu pa je v nedeljo igral proti Hajduku neodločeno 1:1. Znan je ne samo kot eden najstarejših in najuglednejših avstrijskih klubov, temveč tudi kot moštvo, ki niti malo ne zaostaja za najboljšimi profesionalnimi klubi Dunaja. Igra prvorazreden, tudi za oko prikupe kombinacijski nogomet, združen s hitrostjo in dobrim startom. Obvezan je absolutirati obe tekmi v Ljubljani s kompletnim I. moštvom.

Amsterdamska olimpijada. Končnoveljavni razpored olimpijskih iger v Amsterdamu je sedaj gotov. Obsežni program se razteza od 17. maja do 12. avgusta 1928 in se bo izvršil sledeče: Hockey od 17. do 26. maja — nogomet od 27. maja do 15. junija — dviganje uteži 28. in 29. julija — lahka atletika od 29. julija do 6. avgusta — borenje od 29. julija do 11. avgusta — rokoborba od 30. julija do 5. avgusta — moderni petboj od 31. julija do 4. avgusta — jadranje od 2. do 9. avgusta — veslanje od 6. do 10. avgusta — kolesarjenje 3. avgusta — cestne dirke 5. avgusta — tek in plavanje od 4. do 12. avgusta — boks od 7. do 12. avgusta — jahanje od 9. do 12. avgusta — telovadba od 8. do 10. avgusta.

BORZE.

Ljubljana, 1. junija. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupeljski zaključki.) Vrednote: investicijsko 84.50 — 85, vojna škoda 243.50 — 344.50, zastavni in komunalne Kranjske 20 — 22, Celjska posojilnica 195 — 197, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Merkantilna 98 — 100 (98), Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 170, Trbovlje 0 — 490, Večve 130 — 0, Stavbna 55 — 65, Šešir 104 — 0. — Blago: Tendenca za les in deželne pridelke neizpremenjena. Zaključena dva vagona lesa.

Zagreb, 1. junija. Devize: Dunaj 800 do 803, Berlin 1348—1351, Budimpešta 990.50 do 993.50, Italija 811.45—813.45, London 276.10—276.90, Newyork 56.70—56.90, Pariz 222.18—224.18, Praga 168.20—169, Curih 1093.50—1096.50.

Curih, 1. junija. Beograd 9.135, Berlin 123.175, Newyork 518.94, London 25.25125, Pariz 20.3575, Milan 28.59, Praga 15.40, Budimpešta 90.65, Bukarešta 3.15, Sofija 3.75, Varšava 58.10, Dunaj 73.15.

To in ono.

RODA RODA PRIPOVEDUJE.

Komisijaki svetnik Engel v berlinski operi je imel koristko, ki je prejela mesečno 50 mark, za stanovanje pa je plačevala 51 mark.

Engel pravi nekoč: »To dekle se mi zdi uganka. Odkod neki jemlje vsak mesec še eno marko.«

Živel je mož, ki je dal krstiti svojo hčer na ime Terezija Aurora. »Če bo spodobno dekle,« si je dejal, »naj se imenuje Terezija, če bo pa, kar naj obvaruje Bog, razuzdanka, naj pa bo Aurora.«

Prejšnje leto je dobila Terezija mal angažma v Berlinu; že po šestih mesecih je mogla Aurora najeti stanovanje v eni najlepših berlinskih ulic.

V gledališki restavraciji prisede k moji mizi tuj gospod, se mi predstavi kot agent Hörsch in mi ponudi ovratnico briljantov v nakup. Ponudbo sem uljudno odklonil. »To je vendar izredna prilika za nakup,« mi reče. »Hvala lepa,« pravim, »ne vem, kam naj jo dam.«

»Ah,« pravi, »če ni nič hujšega? Preskrbim vam tudi to.«

Naslednji slučaj se je zgodil na Dunaju: Krojač Hrdlička je napravil koristki Mici F. več kostumov, ki jih Mici F. ni plačala. Krojač jo je tožil in tožbo z lahkoto dobil. Mici je šla k advokatu Hrdličke dr. Perlspitzerju in cviliła pred njim, da ne more plačati dolga. Advokat, ki sta ga ganili Micina žalost in mladost v enaki meri, je po telefoničnem pristanku Hrdličke dovolil Mici odplačevanje v mesečnih obrokih po dvajset šilingov. Mici cvili dalje. Niti teh 20 šilingov ne more plačati. Dr. Perlspitzer jo tolaži. Mici odide iz advokatove pisarne s potrdilom, da je plačala prvi obrok. To je bilo 1. januarja. S 1. februarjem se prizor spet ponovi. Prvega marca pa, ko je Mici zopet cviliła pred advokatom, jo ta potolaži: »Gospodična Mici, sporočam vam veselo vest, da je vaš unpik na moj predlog pristal na to, da plačujete od danes naprej obroke po deset šilingov.«

VELIKANSKA DEFRAVDICIJA V GRŠKEM FINANČNEM MINISTRSTVU.

Nikolaj Vasipulos, velikopotezni defraudant, ki je bil te dni v Beogradu aretiran, je začel svojo karijero kot majhen davčni uradnik. Bil je pa izredno zmogel, imel je politične zveze, bil je simpatičen zunanosti in imel je eleganten nastop. Zato je napravil hitro karijero. Z 28 leti je bil sekcijski šef v grškem finančnem ministrstvu. Dal se je prestaviti za glavnega blagajnika k centralni blagajni, kjer so šle velikanske vsote denarja skozi njegove roke.

Meseca januarja 1923 je šel na dopust. Vsled političnih izprememb je bila takrat kontrola pomanjkljiva in šele čez dolgo časa se je opazilo, da je manjkalo 5 milijonov le-

jev. Toda takrat je bil Vasipulos že daleč. Zaman so ga iskali po Evropi in Ameriki. Pač so prihajala od časa do časa poročila iz najbolj oddaljenih krajev — iz Avstralije in Azije — da so defraudanta tam in tam videli, vendar pa se je njegova sled takoj zopet izgubila in domneva se, da je lansiral te vesti on sam v javnost, da bi premotil zasledivalce.

Elegantni tujec.

Pred kratkim je prišel eleganten gospod v Beograd. Sprva je stanoval v hotelu in živel zelo luksurizno. Zdelo se je, da vsebujejo njegovi kovčki, na katere je pazil kot na punčico v očesu, velike vrednosti. Nazivljali se je Nikolaj Vasikos, trgovec iz Južne Amerike, vendar pa ni bilo opaziti nikdar, da bi se bil udeleževal kot trgovec; korespondiral pa je izključno samo z Atenami. To se je zdelo nekemu detektivu sumljivo. Seveda je mislil detektiv takoj, da ima opravka s špionom. Jel je brskati po starejših policijskih poročilih in naletel je na slučaj Vasipulos. Podobenost imena ga je frapirala. Preskrbel si je sliko defraudanta in ko jo je videl, je bil takoj prepričan, da sta Vasikos in Vasipulos ena in ista oseba.

Past.

Detektiv je dal pisati Vasikosu pismo v grškem jeziku. Navodni rojak je povabil gospoda Vasikosa v kavarno. Ne da bi mu prišlo na um, da njegovi nekdanji znanci v Atenah ne morejo vedeti njegovega napačnega imena, se je Vasipulos povabilu odzval. Komaj je vstopil v kavarno, mu je bil za hrbtom detektiv, ki je zaklical: »Kirie Vasipulos!« Vasikos, recte Vasipulos je izgubil priučujočost duha ter se je okrenil. S tem se je izdal docela. Sicer je skušal izprva tajiti. Pokazal je južnoamerikansko potnico, toda končno je moral priznati, da je identičen z dolgoiskanim defraudantom. V njegovih kovčkih so našli 2 in en četrt milijona drahov v gotovini in okoli 2 milijona v vrednostnih listinah, torej večji del njegovega plena. Ni se upal ukradenega denarja nikjer deponirati. Ves čas ga je nosil seboj, iz Evrope v Ameriko, iz Amerike v Evropo, kamor ga je privedlo hrepenenje po domovini. Sedaj ga bo privedla policija v njegovo rodno mesto.

STANOVANJSKA AKCIJA LJUBLJANSKE OBČINE.

KOMUNIKE

mestnega magistrata ljubljanskega o seji gerentskega sosveta dne 24. maja in 27. maja 1927.

Posesnik Kaušek želi kupiti mestno parcelo ob jahalnici na Bleiweisovi cesti. Sprejme se njegova ponudba po Din 70 za en kvadratni meter pod pogojem, da še letos prične zidati stanovanjsko hišo.

Stanovanjsko vprašanje. V novih hišah, katere so se dosej zgradile s posojili se je napravilo 339 stanovanj. Pri mestni občini je vloženih okrog 1100 prošelj za dodelitev stanovanj; med prosilci pa je približno polovico takih ki reflektirajo na boljša stanovanja kakor jih imajo sedaj.

Iz poročila vladnega komisarja o akciji mestne občine za odpravo stanovanjske bede in za najetje 30-milijonskega 6% obligacijskega posojila je razvidno, da je mestna občina že meseca marca t. l. predložila ministru financ prošnjo za odobritev navedenega posojila. Posojilo bi najela mestna občina z izdajo 6% obligacij al pari, izplačljivih po točno izdelanem amortizacijskem načrtu najkasneje v 15 letih ter si mestna občina pridrži pravico konverzije glede obrestne mere tako, da obrestna mera nikdar ne sme biti nižja od vsakokratne obrestne mere vezanih vlog mestne hranilnice ljubljanske. Izdanim obligacijam naj se prizna značaj pupilarno varnih papirjev, naj se jih proglašajo kot sposobne za kavcijo ter se jim prizna davčna in takсна prostost. Posebno tražarinska naklada po 50 para od litra konsumiranega vina bi služila v delno kritje obresti in amortizacije tega posojila.

Ljubljanska mestna občina je v zadnjih letih zgradila s posojili 11 večjih in 13 manjših, deloma zasilnih stanovanjskih hiš ter brez posojila dvoje stanovanjskih barak. V tem je vpoštevana tudi že velika stanovanjska hiša ob Jegličevi cesti, ki bo dograjena v novembru t. l. Poleg tega je mestna občina pridobila z adaptacijo manj porabnih prostorov okoli 20 zasilnih stanovanj ter se ji je posrečilo vsaj za krajšo dobo dobiti v našem večjo poslovno hišo začasno preskrbo

12 rodbin ter eno zasebno stanovanjsko barako s 7 stanovanji. Vrh tega je mestna občina prevzela jamstvo 6 stavbnim združenjem za znesek Din 12.700.000.—, katero jamstvo bo v teku letošnjega in prihodnjega leta popolnoma izrabljeno.

Znatno podaljšana davčna prostost za nove zgradbe bo sigurno v največji meri pospeševala privatno gradbeno akcijo, to tem bolj, ako bodo sledile temu zgledu tudi avtonomne uprave s celotno ali delno oprostitvijo od avtonomnih doklad. Mestna občina, na katero apelirajo prav vsi brezstrešniki in deložiranci, hoče z obsežno lastno gradbeno akcijo do prinese še oni prispevek k številu in kakovosti novih stanovanj, ki je predvidoma potreben za popolno likvidacijo tako perečega vprašanja in gospodarskemu razvoju škodljivega stanovanjskega zakona. Mestna občina začne v sporedno z navedeno stanovanjsko akcijo graditi še letos poslopje za carinarnico s približno 25 do 30 stanovanji; sigurno je pričakovati, da se letos prične graditi poslopje podružnice poštne hranilnice na zemljišču, ki ga je mestna občina v ta namen prodala erarju.

Z velikopotezno gradbeno akcijo se ne odpravi samo stanovanjska beda, temveč se brez dvoma zmanjša na najnižjo mero vedno bolj naraščajoča in občino obremenjujoča brezposelnost ter se izdatno podpre gospodarsko življenje vseh pridobitnih slojev, dvigne se s tem davčna moč mestne občine, kar bo v prid državi in vsemu prebivalstvu. Ves denar, porabljen za to akcijo, ostane doma ter se s tem ne odtegne lastnemu gospodarstvu; s kroženjem denarja se oplodi vse pridobitne in druge sloje. Ni čuda, da se je ne le v inteligentno mislečih krogih, ampak tudi v nižjih priprostitih slojih pojavilo iskreno zanimanje za novo, doslej najbolj obsežno akcijo. Zanimanje v gmočno šibkejših krogih je vzbudilo še posebej povsem upravičeno pričakovanje, da postavi mestna občina z novimi stanovanjskimi poslopi odločujoč regulator za najemnine v novem času, ko bodo hišni posestniki dospeli do prostega razpolaganja s svojo lastnino. Ni potreba posebej poudarjati, da je za to akcijo posebno veliko zanimanje tudi v pridobitnih krogih.

K stanovanjski akciji spada tudi zidanje trinadstropnega poslovnega in stanovanjskega poslopja Delavske zbornice za Slovenijo na Miklošičevi cesti. Med Delavsko zbornico in mestno občino se je sklenila posebna pogodba, glasom katere bo občina letos začela graditi poslopje za Zbornico s 30 stanovanji. V poslopiju bodo prostori Delavske zbornice, prostori za Borzo dela in za strokovne organizacije. V ta namen vozi Delavska zbornica 3.500.000 Din v gradbeni fond mestne občine. Polovico stanovanjskih prostorov bo oddajala v najem mestna občina samostojno, ostalo polovico pa po predlogu upravnega odbora Delavske zbornice. Ves od Delavske zbornice v gradbeni fond vložen kapital se bo obrestoval Zbornici po 4%. Najemmina za prostore Delavske zbornice se bode določila tako, da bodo krite s tem obresti onega dela v celotno zgradbo investiranega kapitala, ki je investiran v prostore, ki so dani v najem Delavski zbornici.

Delavska zbornica se zavezuje, da za dobo 15 let ne bo predložila na vnovčenje v njeni posesti se nahajajočih obligacij mestne občine, tudi ako bi bile obligacije prej izrečane. Mestna občina se zavezuje, da bo prepuстила zgradbo na Miklošičevi cesti Delavski zbornici v nakup za ceno ki se bo ugotovila po dovršeni gradnji komisijonelno kot stavbna cena, ako bo to Delavska zbornica tekom 15 let po dovršeni zgradbi zahtevala.

Stavbe, ki se bodo gradile iz obligacijskega posojila, bi se lahko pričele graditi začetkom julija, ker je upati, da bo prošnja mestne občine od finančnega ministra v tem času rešena. Prva stanovanjska hiša bi se pričela graditi na posestvu mestne občine ob Poljanski cesti; štiri hiše bi stale za Bežigradom.

Poročilo vladnega komisarja je gerentski sosvet soglasno in z zadovoljstvom vzel na znanje.

Gradbena akcija se pospeši z opravitvijo občinskih doklad samo za štiri leta, t. j. za dobo do 31. decembra 1930. Vse stavbe, ki so se začele graditi v letošnjem letu, odnosno, ki se grade v letih 1927 do vključno 1930 ter se v teh letih toliko dokončajo, da dobe uporabno dovoljenje, se oprostijo občinskih doklad za dobo od 1. januarja 1927 do 31. decembra 1930.

Marcel Prévost:

33

Don-Juanke.

Nervozno je pritiskala zmečkani robček na oči. Riol jo je po očetovski pogladil po kolenih, toda ona se mu je preplašeno umaknila.

— Pomirite se, milostiva, je dejal z mehkim glasom. Živ krst v Parizu ne veruje v te podlosti. Pravijo celo, pa ne smete biti hudi, če vam to povem, da vi moške k temu oboževanju nekoliko... podžigate, to se pravi, da ste koketna.

Bertin obraz se je naglo zjasnil kakor obraz otroka. Toda takoj je zopet postal resen, ko je odgovorila:

— Jaz, da podžigam? Ne! To je grda beseda: pri njej se misli na kretnje, ki vzbujajo poželjenje, toda izvzemši mojo zakonsko pustolovščino se me še noben moški ni dotaknil, noben me še ni držal v svojem objemu... Morda se to zgodi že jutri in ravno radi tega sem prišla k vam, kajti slednjič tudi jaz ljubim... (tu se je ponosno zravala in začela bolj prosto dihati.). Slednjič poznam poželjenje, medtem ko sem do sedaj poznala samo željo po poželjenju... Ali me razumete? Dosedaj sem ljubezen samo iskala, sedaj jo pa hočem tudi dajati, sama ljubiti.

Sklonila se je proti njemu in tiho, kot v spovednici, šepetala:

— Zaljubljena sem, gospod doktor... Eno bitje je na svetu, na katerega neprestano mislim. Hočem biti njegova. Ta možak me tudi ljubi, zaupa mi in hoče me poročiti, čeprav sem petnajst let starejša od njega... Ah, vi ne veste, kako ga ljubim!

Solze veselja so se ji utrnile preko lic. Riol jo je gledal radovedno, skoraj norčevaje se. Ljubosumnost proti temu tujcu se je začela porajati v njem in z bolj hladni mglasom je odgovoril:

— Iskreno vam čestitam, milostiva!... Toda ne vem, kaj imam z vsem tem opraviti jaz.

Berta je takoj občutila ta lahni padec simpatične temperature in ga je tako očarujoče pogledala, da ga je znova takoj osvojila.

— Toda, gospod doktor, vi ste moj edini up, kajti ubogi dečko popolnoma zaupa svoji sreči. V nekaj dneh ga grem obiskat v Porenje, kjer je oficir pri zasedni armadi... Da, uganili ste njegovo ime. Ne izrečite ga, kajti potem si ne bi upala nadaljevati. Tedaj dobi dopust in zaročila se bova. Sreča, ki sem jo sanjala vse svoje življenje, je torej takorekoč tik pred menoj. Toda morate mi povedati, ali bom lahko deležna te sreče, ali smem ljubiti? Ali me ne razumete? Oj, recite mi vendar, da me razumete, ne da bi vam morala razložiti z besedami...

— Iskreno vam moram reči, je dejal kirurg, da vas ne razumem... Hipoteze... da... Lahko si mislim... Toda v čem naj jaz kot zdravnik tu pomagam?

Z energično kretnjo je Berta primaknila svoj naslonjač k Riolovemu stolu. Pokrila si je obraz z obema rokama in hropeče šepetala:

— Ali se spominjate... kar sem vam rekla o svojem zakonu... Onih devetnajst dni in osemnajst noči, strašna mōra, ki je ne bom tako kmalu pozabila. Še sedaj se večkrat zbudim iz groznih sanj, vsa v potu in kot z razbitimi udi. Ali se spominjate, da sem vam ravno rekla, da »ne vem«... in da je imel moj

soprog metreso pred poroko. V poročni noči se je vrnil k njej po strašnem prizoru: zasledoval me je po vsem stanovanju, jaz pa sem se branila kot brani levinja svoje mladiče...

Riol ji je odmahnil z roko.

— Razumel sem, je dejal.

Pustil jo je za dolg trenutek vzdihovati, potem jo je pa začel miriti z nežnim, prepričevalnim glasom:

— Ne vznemirjajte se preveč. Res čudno bi bilo, da bi bili nesposobni za ljubezen, kot je bila Madame Récamier. Po današnjem stanju znanosti se dajo vsi taki slučajji operirati. Znamenita prijateljica Chateaubriandova se je rodila za sto let prezgodaj.

— Ali res? je dejala vsa srečna in se na mah dvignila. Tudi Riol se je dvignil rekoč:

— Ivolite stopiti v mojo ordinacijsko sobico.

Hitel je k dvojnimi vratom in prva odprl. Berta pa je stopila korak nazaj in zardela do ušes.

— O, je vzklisknila, ali je to neobhodno potrebno? Saj vam lahko z besedami razložim, toda prosim vas, samo ne me preiskati.

— Toda, milostiva, je dejal Riol s prijazno strogošjo, ne bodite vendar otročji. Ali ste prišli k zdravniku specialistu, da, ali ne? Ako nečete, da vas preiščem, zahteva moja dolžnost, da ne pustim dalje čakati pacientke, ki pride na vrsto za vami.

Ona ga pa je stisnila za roko, rekoč:

— Ne govorite tako, dajte mi samo par trenutkov, da se pomirim. Tako... sedaj idiva!

(Dalje prih.)

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

naifinejši in najokusnejši

namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon šte. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje

urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, li. nadst.

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 2852.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

POMLAD!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robci, nakiti za obleke, otroške majice, nahrbtniki, paličice, dežniki, klopi v vseh barvah, šifoni, Solingen škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje, Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelinc

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Ljubljana

Najnižje cene. Točna postrežba.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. B. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Oblačilno blago

po globoko znižanih cenah prodaja družba »MAKO«, Ljubljana, Dunajska cesta 36, zraven Jugo-auto.

Mala soba

z električno razsvetljavo v sredini mesta se odda takoj. Naslov pove uprava lista.

Drva - čebin

Wolffova 1/II. - Telef. 56.

ženitev.

Mlad, ugleden, boljši poselnik prosi neoporečno, po možnosti premožno gospo — katero navdaja zavest, da je življenje delo in boj — da mu piše (odnosno posredujejo stariši) na upravo »Narodnega Dnevnika« pod značko: »Ustvariva srečo!«

Uradnica

samostojna moč z večletno prakso, vešč. knjigovodstva, strojepljenja in tesnjenja, išče službo za takoj ali pozneje. Cenj. ponudbe prosi na upravo lista pod značko »Agilna 1000«.

Na prodaj

sta veliki mahalasti palmi po Din 300.—. Naslov pove uprava lista.

Oglašujte v „Narodnem Dnevniku“.